విషయ సూచిక

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

చందాదారులకు

౧. పత్రిక ప్రతిమాసము 20-వ తేదీన వెలువరింపఁబడును. ఒక వారము, పదిరోజులు చూచి ప్రతి మీకు అందకపోయినయెడల ఉత్తరము వ్రాయుఁడు.

౨. సంవత్సర చందా రు. 3 లు మాత్రమే. జనవరి నెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని చందాదారులుగఁ జేరవచ్చును. ఇతర మాసములలోఁ జేరఁదలచు వారికి జనవరి నెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని సంచికలు చేర్చిపంపఁబడును. విడిప్రతి రూ. ౦—౬—౦ లు. హిగిన్‌బాదంస్ వారి స్టాలులోఁగాని, మా పత్రిక ఏజెంటును గాని అడుగుఁడు.

3. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు వీలైనంతవఱకు ఇంగ్లీషున వ్రాయుచు మీ చందాదారు సంఖ్య నుదాహరింపుఁడు. ఉత్తరములను "మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణప్రభ" అను చిరునామాకు వ్రాయుఁడు.

౪ చిరునామాయందు ఎట్టిమార్పుగలిగినను 10-వ తారీఖునకు ముందుగా మా కార్యాలయమునకుఁ దెలుపవలయును. లేనిచో, పత్రిక పూర్వపు చిరునామాకే పంపఁబడును.

వ్యాసకర్తలకు

౧ కేవలము నైతిక ధార్మిక వైజ్ఞానిక విషయకములైన వ్యాసములేకాక, సాహిత్యమునకును కవిత్వమునకును సంబంధించిన ఏ వ్యాసములైనను బంపవచ్చును. సులభ సుందరమగు గ్రాంథిక భాషలో వ్రాయవలయును.

౨. వ్యాసములు అచ్చులో మూఁడు పుటలకు మించరాదు. ప్రతి నెల మొదటి తేదీకి వ్యాసములు మాకు అందవలెను.

3. వ్యాసములను, విమర్శకుఁ బంపు గ్రంథములను, వినిమయముగఁ బంపెడి పత్రికలను "సంపాదకుఁడు, శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ శ్రీరామకృష్ణ మిషన్ స్టూడెంట్స్ హోమ్, మైలాపూరు, చెన్నపురి" అను చిరునామాకు వ్రాసి పంపవలెను.

౪. వ్యాసము తిరుగఁ బంపఁబడవలయునచో తగు పోస్టేజి చేర్చి పంపవలయును.

శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృతము

2-వ కూర్పు, 496 పుటలు. దివ్యమగు ద్వితీయ ముద్రణము వెల రూ. 5

ప్రాజ్ఞవాణి

(ఈ క్రింది శ్రీ రామకృష్ణలీలామృతము రెండవకూర్పునకై ప్రాజ్ఞుల అభిప్రాయములు. కొలది పండిత విమర్శకులున్ ఆంధ్ర సాంస్కృతిక లోకమున సుప్రసిద్ధులగుటచే వీరినిగూర్చిన వివరములిందు వ్రాయఁబడలేదు.)

గౌరవనీయులగు ప్రధాన న్యాయమూర్తి శ్రీ పా॥ వే॥ రాజమన్నారుగారు, మద్రాసు.

ప్రశస్తమైన వస్తువు. అకలంకమైన జీవితము, లోకోత్తరమైన సందేశము. దేహమును పులకరింపఁజేయు ఆధ్యాత్మికానుభవములు - శైలి సరళము, మధురము. భాష నిర్దుష్టము. - పలు విధముల నమూల్యమైన గ్రంథరాజము.

పింగళి లక్ష్మీకాంతంగారు, వాల్తేరు.

ఏదేని జీవితచరిత్ర వాఙ్మయకోటికి ఎక్కవలెనన్న ఆ చరిత్రకు విషయభూతుడైన పురుషుడు మహోదార మూర్తియై ఉండుటయే కాక, ఆ గ్రంథశైలియు అపేలవ రమణీయముగా నుండవలెను. అటులుండునేని ఆ పురుషుని చరిత్రమునందు అపేక్షలేనివారు సయితము శైలీరామణీయకమునుపట్టియైనను, ఆ గ్రంథమునుమక్కువతో పఠింతురు.

అవతారపురుషుడైన శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస జీవితము తనంతనే లోకపూజ్యతనందినదగుటచేత దానియందపేక్షలేనివారే ఉండరు. అట్టి మహాపురుషుని చరిత్రమును తదనుగుణమైన నిర్దుష్టరమణీయశైలిలో రచించి, శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారును, శ్రీ వెదురుమూడి కృష్ణరావు పంతులుగారును శ్రీ రామకృష్ణలీలామృతమనుపేర తెనుగు వచనవాఙ్మయమునకు ఒక చక్కని యలంకారమును సమర్పించిరి.

ఈ గ్రంథమునకు ప్రేరకులైన శ్రీరామకృష్ణమఠము వారు మిక్కిలి ప్రశంసార్హులు. వారు అద్వైతప్రచారముతోపాటు ఆధ్యాత్మికగ్రంథప్రచురణముగూడ సల్పుచుండుట సర్వజన సమున్నాదరార్హమైన కార్యము.

ఈ గ్రంథము విషయానురూపమై సుబోధమైనశైలిలో రచింపబడినదనుటకు ఎట్టిసందియమునులేదు. గ్రంథకర్తలు అచ్చటచ్చట పాటించిన విసంధి ఆ సహజసుబోధకత్వమునకు మరికొంత ప్రసన్నత ఆపాదించెను.

ఇంకొక విశేషమేమనగా:- ఈ గ్రంథము ద్వికర్తృకమయ్యు ఏకకర్తృకముగా భాసించుచుండుట. గ్రంథకర్తలిరువురును సర్వవిధముల సమున్నంధులును, సమానసాధ[illegible] ఇట్టి యైకమత్యము కుదురదు.

ఈ గ్రంథకర్తలకును, ప్రచురణకర్తలకును, నామనః పూర్వకమైన అభినందనములు అర్పించుచున్నాను.

(22-9-1952.)

శ్రీ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మగారు, తిరుపతి.

నాకు మిక్కిలి పంపిన శ్రీ రామకృష్ణలీలామృత ప్రతిని కృతజ్ఞతతో అందుకొని, సాంతము చదివితిని. ఆధునికకాలమున వెలువడిన కొలఁది మహాగ్రంథములలో అన్నివిధముల ఇది యొకటి. రచయితల అపారచిత్తశుద్ధి, విశ్వాసపూరితప్రవృత్తి, గ్రంథములోని ప్రతిపుటలోను సుస్పష్టముగ గోచరించును. శైలియు సుబోధముగా ఉదాత్తముగా నున్నది. (22-9-1952.)

మహోపాధ్యాయ శ్రీ దుర్భా సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు, నెల్లూరు.

అధునాతనకాలమున, శ్రీ రామకృష్ణుని జీవితమువలె, భారతీయులననేల? అభారతీయులనుకూడ అధ్యాత్మ విద్యాపరిశీలనమునకు ఎలయించినది వేఱొకటిలేదు. 'విశ్వమత విమర్శ' సభలో శ్రీ వివేకానందుఁ డుపన్యసించి, సభ్యుల ముగ్ధులఁగావించినది దొరఁకొని తత్త్వజిజ్ఞాసువులు, స్వామివారికి తాదృశజ్ఞాన ప్రదాతయైన యద్భుత వ్యక్తింగూర్చి యరయసాగి తమచూపు తుదకు రామకృష్ణావతారము వంకకుమరల్చిరి. తదవతార చరిత్రార్ణవము తరిచి యెత్తఁబడిన సారమే యీ అమృతము. ఇది తాపత్రయాగ్ని సంతప్తమైయున్న యీ లోకమునకు తప్పక ఉపశాంతిం గూర్పఁగలదని విశ్వసించుచున్నాను.

రచన, యెల్లయెడల నిర్దుష్టముగాను, ప్రసన్నగంభీరముగాను "చదువుచోనంతంతకెదకుత్సుకతఁబెంచి శ్రమము తోఁపింపని శైలి సొంపు" కలదిగాను శోభిల్లుచున్నది.

శిష్యుల చరిత్రముల మూలకృతినుండి విడఁదీసి అనుబంధముగా ప్రకటించుట ఎంత రుచిరము! దీనివలన జీవితకథ నిరర్గళముగా సాగుచు పాఠకుల దృష్టిని శ్రీరామకృష్ణునియందే కేంద్రీకరింపఁజేయుచున్నది.

గ్రంథాంతమున, అకారానుక్రమ విషయసూచి చేర్చుట సౌకర్యావహము. అది వలయునంశము తటాలునఁ జూడ

[illegible] ప్రమాణగ్రంథము. దీని స్వాప్రమేయమే [illegible] కొందఱు [illegible] గ్రోల [illegible] అట్టి వారు ఒక మహోన్నత భావమును గోచరింపజేయుటకు సందియములేదు. ఈ సుత్తమ గ్రంథమును ప్రకటించినందులకు సంస్కర్తలకు ఎల్లరకు నా హృదయపూర్వకాభినందనములు. (22-9-1952.)

శ్రీ మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మగారు, మద్రాసు.

మీరు ప్రకటించిన శ్రీరామకృష్ణలీలామృతమును అత్యంతాసక్తితో చదివి ఆనందించుటయే కాదు; ఎన్నియో అపూర్వములైన మహత్తర విషయములను తెలిసికొంటిని. ఆధునికకాలమునందు శ్రీ గురుదేవునకు అర్హాను భవమును గడించి సిద్ధులై పరమహంసపదము నొందిన వారు లేరు. తన దివ్యానుభవముచే ప్రాచీన భారతీయాధ్యాత్మిక విజ్ఞానము సత్యావ్యాప్తమను దేశీయులైన నవ్యులకు నిరూపించిచెప్పి దానిని సముద్ధరించిన మహానుభావు డొక్కరు శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసయే.

ఈ గ్రంథమునందు శ్రీ రామకృష్ణులవారి పుట్టుక, బాల్య యౌవనాది జీవిత విశేషములు, అనుభవములు, వారి యోగసాధనాదులు, భైరవీబ్రాహ్మణి, తోతాపురి మొదలైన వారిగురువులు, ప్రసంగవశమున వారు తమ శిష్యులకు జ్ఞానోపదేశకముగ చేయుచువచ్చిన బోధలు చక్కఁగా వివరింపబడినవి; శ్రీరామకృష్ణులవారి సన్న్యాస, గృహస్థ శిష్యుల, బాలభక్తుల సంగ్రహ జీవిత వివరణములు మొదలైన అనేక అమూల్య విషయములు కలవు. ఈ గ్రంథములోని ప్రతి పుటలోను శ్రీ గురుదేవుల దివ్యానుభవము, మహత్తు, ఘనత మనస్సుకు గోచరించుచుండును. ఇది నిశ్చయముగ శ్రీరామకృష్ణలీలామృతమే.

ఈ గ్రంథమంతయు ఒక మనోహరమైన కథవలె ఎంతో యింపుగను సొగసుగను తేటతెల్లమైన శైలిలో వ్రాయబడినది. అసలు శ్రీ రామకృష్ణుని జీవితమే అలౌకికాద్భుత సన్నివేశములతోగూడి పాఠకుని హృదయము నత్యంతము నాకర్షించును. దానికితోడు ఈ గ్రంథము నందలి రచనకూడ మృదుమధురమై సరళమై గ్రంథము చదువ మొదలుపెట్టినప్పటినుంచి ముగించువరకు తోచనీయదు. మనసున కుత్తేజమునిచ్చి అలౌకికానందమును గలిగించు గ్రంథమిది. ఆధ్యాత్మికచింత యున్నను [illegible] లోకుల [illegible] గ్రంథమిది. [illegible]

శ్రీ మోటుపల్లి రామానుజరావుగారు, కొవటి.

పారమార్థికచింత సన్నగిల్లిన ఈ కాలమున ప్రజా దృష్టిని భగవంతునివైపు మరల్చి, సర్వమతసామరస్యమును, సర్వజనసౌహార్దమును చాటిన మహనీయుఁడు శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస. అలౌకికానుభవసంపన్నమును, అనిర్వచనరామణీయకశోభితమునైన అతని జీవితచరిత్ర మొక దివ్యగాథ. అట్టి దివ్యగాథను రచించిన ఆంగ్ల మూలమున కీ గ్రంథము స్వతంత్రమగు తెనుఁగుసేత.

ఇందలి భాష విస్పష్టము; శైలి యతులితమాధురీమహితము. అన్యదేశ్యములను స్వీకరించుట, అర్థసౌలభ్యమునకై కొన్నిమాటలను వ్యావహారికార్థమున వాడుట మొదలగు విషయములందు ఇందుఁ గైకొనఁబడిన భాషాస్వాతంత్ర్యము సముచితమైనది. వాక్యయోజనావిధానము మూలం దప్పకుండునట్టి ఆంగ్లభాషాసంప్రదాయమున్న తెలుఁగు వచ్చును. ఇది యీ గ్రంథమునకొక విశిష్టత నాపాదించుచున్నది. ఇందలి పారిభాషికపదవివరణము గ్రంథకర్తల ఆధ్యాత్మికపాండిత్యమునకు నికషప్రాయము. మొత్తము మీఁద ఈ గ్రంథము రామకృష్ణమఠాంధ్ర ప్రచురణములలోఁ బెక్కుఁటివలెఁ గాక పండితపామరులందఱకును బఠనయోగ్యముగా నున్నది. (24-9-1952)

శ్రీ భూపతి లక్ష్మీనారాయణరావుగారు

(తెలుఁగు ప్రొఫెసర్, ప్రెసిడెన్సీ కాలేజి, మద్రాసు)

భారతీయాధ్యాత్మిక సంస్కృతికి ప్రత్యక్షవ్యాఖ్యాతయగు శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస జీవితము నాంధ్రమున మరల ప్రచురించిన రామకృష్ణమఠమువారెంతయు ప్రశంసార్హులు. సుమారిరువదియేండ్ల క్రిందట ప్రథమ ప్రచురణమునందిన యీ గ్రంథ మిపుడు సమగ్ర సంస్కారమునుబొంది మనోహరమగు రూపమును గైకొన్నది.

విషయలోలుపతాప్రాబల్యమున నైతికపతనమునకు లోనగుచున్న సంఘమును పునరుద్ధరించుటకు ఇట్టి యుత్తమరచనలు మిక్కిలి ఆవశ్యకములు. సులభగ్రాహ్యమగు సరళశైలిలోనుండు నిట్టి వచనగ్రంథముల మూలముననే దేశమున విజ్ఞానవ్యాప్తి జరుగవలసి యున్నది. అట్టి విజ్ఞానవ్యాప్తియే ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు కారణము కాగలదు. (25-9-1952.)

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౯ } ౧౯౫౨ - అక్టోబరు : : నందన - ఆశ్వయుజము { సంచిక

విష్ణుషట్పదీస్తోత్రమ్

జగద్గురు శ్రీమచ్ఛంకరాచార్యులవారు

అవినయమపనయ విష్ణో దమయ మనః శమయ విషయ మృగతృష్ణామ్।
భూతదయాం విస్తారయ తారయ సంసారసాగరతః ॥ 1

హే విష్ణూ! అవినయభావమును దూరీకరింపుము. నా మనస్సును అణిగింపుము. మరుమరీచికములవంటి విషయముల నభిలషించు నాదాహమును నిల్పుము. జీవరాశులయందు దయను వృద్ధిచేయుము (భగవానుడా!) ఈ సంసారసాగరమునుండి నన్నుద్ధరింపుము.

దివ్యధునీమకరందే పరిమళపరిభోగ సచ్చిదానందే।
శ్రీపతి పదారవిందే భవభయఖేదచ్ఛిదే వందే ॥ 2

గంగావారియను మధువును సచ్చిదానందమను సుగంధమును కలిగి భవభయమును తొలగింపగల శ్రీపతి చరణాంబుజములకు నా వందనములు.

సత్యపిభేదాపగమే నాథ తవాహం న మామకీనస్త్వమ్।
సాముద్రోహి తరంగః క్వచన సముద్రో న తారంగః ॥ 3

నేను ద్వైతభేద రహితుడను. ఐనను, ఓ నాథా! నేను నీవాడను కాని, నీవు నావాడవు కావు, సముద్రమునకు తరంగములు చేరినవి కాని తరంగములకు సముద్రము చేరినది కాదుగదా!

ఉద్ధృతనగ నగభిదనుజ దనుజకులామిత్ర మిత్రశశిదృష్టే । 4
దృష్టే భవతి ప్రభవతి నభవతి కిం భవ తిరస్కారః ॥

గోవర్ధనధారీ! ఉపేంద్రా! దానవవైరీ! సూర్యచంద్రులను నేత్రములుగలవాడా! నీ దృష్టిమాత్రముననే ఈ విశ్వము సృష్టిస్థితిప్రళయముల పొందునప్పుడు, ఈ సంసారము మాత్రము మాయము కాదా?

మత్స్యాదిభి రవతారై రవతార్యవరా సదా వసుధామ్ । 5
పరమేశ్వర పరిపాల్యో భవతా భవతాపభీతోహమ్ ॥

ఓ పరమేశ్వరా! మత్స్యాద్యవతారము లెన్నో యెత్తి ఎల్లప్పుడు ఈ ప్రపంచకమును కాపాడితివి. సంసారతాపముచే దహింపబడు నన్ను కాపాడుటకు రమ్ము.

దామోదర గుణమందిర సుందరవదనారవింద గోవింద ।
భవజలధి మథన మందర పరమం దరమపనయత్వం మే ॥ 6

దామోదరా! సర్వకల్యాణగుణ నికేతనా! సుందరవదనారవిందముగల గోవిందా! భవజలధియగు సంసారసాగరమును మథనముచేయు నీవు నా భీతిని తొలగింపుము.

నారాయణ కరుణామయ శరణం కరవాణి తావకౌచరణౌ ।
ఇతి షట్పదీ మదీయే వదనసరోజే సదా వసతు ॥

ఓ నారాయణా! కరుణామయా! నీ చరణముల నాశ్రయించిన నా వదనసరోజమున ఈ షట్పదీస్తోత్రము ఎల్లప్పుడు నిలుచుగాక!

ఇతి శ్రీ శంకరాచార్యవిరచిత షట్పదీస్తోత్రమ్ సమాప్తమ్.

ఓం నమో భగవతే శ్రీ రామకృష్ణాయ !

శ్రీ రామకృష్ణ వచనామృతము —'మ.'

దక్షిణేశ్వరదేవాలయమున అంతరంగభక్తులతో గురురూపి శ్రీ రామకృష్ణుడు

శనివారము, 15 డిసెంబరు, 1883,
మార్గశీర్ష బహుళ పాడ్యమి.

'మ.' కొన్ని దినములనుండి శ్రీవారియొద్దనే బసచేయుచుండెను. వారిగదియందు రాఖాలు, లాటూ, హరీశు మొదలగువారుండిరి. హాజరా వసారాలో కూర్చొనియుండెను.

శ్రీరామలాలు ప్రహ్లాదచరిత్రము చదువుచుండెను. శ్రీవారు నేలపై కూర్చొని దానిని వినుచుండిరి.

భక్తశ్రేష్ఠుడగు ప్రహ్లాదుని చరిత్రమును వినుచు మాటిమాటికి శ్రీవారు భావావిష్టులగుచుండిరి. హిరణ్యకశిపుని వధ యయినది. నృసింహముయొక్క రుద్రమూర్తినిగాంచి, దాని గర్జనమును విని బ్రహ్మాదిదేవతలందరు ప్రళయము వచ్చుచున్నదని భయావిష్టులై, ప్రహ్లాదునే ప్రార్థనార్థము నృసింహునియొద్దకు పంపిరి. ప్రహ్లాదుడు బాలునివలె స్తోత్రముచేయ నారంభించెను. భక్తవత్సలుడైన భగవానుడు ప్రేమతో ప్రహ్లాదుని వీపు నిమురుచుండెను. భావావిష్టుడై శ్రీ రామకృష్ణుడు, 'ఆహా! ఆహా! భక్తులపై నెంత ప్రేమ!' అని పలుకుచు భావసమాధిలో మునిగెను. కనుకొలకుల నుండి ప్రేమాశ్రువులు రాలుచుండెను.

శ్రీవారు సహజస్థితికివచ్చి, తమ చిన్న మంచముపై కూర్చొనిరి. 'మ.' వారిపాదముల దరి క్రింద కూర్చొనియుండెను. అతనితో వారు మాట్లాడ నారంభించిరి; ఈశ్వర పరాయణులైనప్పటికిని స్త్రీసంగము చేయుటపై తమ కోపమును బయలుపఱచుచుండిరి.

శ్రీరామ:—సిగ్గులేదు ? సంతానము కలిగినది, ఇంకను స్త్రీసంగమము! ఏమి, యా పశుప్రాయమైన శీలము ? నరములు, రక్తము, మలము, మూత్రము, వీట్రితో నిండిన శరీరముపై అసహ్యము కలుగదా? ఎవడు భగవత్పాదపద్మములందుసరియైనభక్తికలిగియుండునో అతనికి అతిలావణ్యవతియైన, స్త్రీకూడ చితాభస్మమువలె గోచరించును. ఏ శరీరము నిలుకడలేనిదో, ఎది క్రిమి, శ్లేష్మ, పిత్తమలాదులతో నిండినదో దానితో ననుభవింపదగు నానందమేది ? సిగ్గు ! సిగ్గు !

'మ.' ఏమియు పలుకక మిన్నకుండెను.

శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు మఱల ఇట్లు పలుక నారంభించెను :

శ్రీరామ:—ఎవనికేని సరియైన ఈశ్వర ప్రేమ రవంతయైనను కలిగినచో కామినీకాంచనములు అతనికి అతితుచ్ఛములుగా గనుపించును. పటికబెల్లపు 'షరబత్తు' పుచ్చుకొనినవానికి బెల్లపు పానకము రుచించునా ? భగవానుని,వ్యాకులభావముతో ప్రార్థించి, సర్వదా ఆయన నామగుణానుకీర్తనము చేసినట్లైన క్రమముగా ఆయనయం దట్టి ప్రేమ కలుగును.

అని పలుకుచు శ్రీవారు భక్తిపరవశులై తమగదిలో ఆనందముతో పచార్లుచేయుచు పాటలు పాడ నారంభించిరి.

షుమారు 10 ఘంటలైనది. శ్రీరామలాలు దేవాలయమున అర్చనలను ముగించెను. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు దేవిని సందర్శించుటకు ఆలయమునకు పోవుచుండెను. 'మ.' కూడ శ్రీవారి వెంటనే పోయెను. శ్రీవారు ఆలయములో ప్రవేశించి పూజాపీఠముపై కూర్చొనిరి. కొన్ని పుష్పముల దేవి చరణములపై నిడిరి. తరువాత ఒక పుష్పమును తనశిరమున ధరించి, ధ్యానముచేయ ప్రారంభించిరి. పిదప

"భవుని (శివుని) భార్యా! నీ పేరు నేను వినియున్నాను, నీవు మా భయముల హరింప గలవట. కావున నీపై నా భారమును వేయుచున్నాను. నన్ను తరింపజేయుము. ఓ తల్లీ! నన్ను తరింపజేయుము." అను భావముగల యొక పాటను పాడిరి.

శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు దేవాలయమునుండి తిరిగివచ్చి తమగదికి ఆగ్నేయమునగల వసారాయందు కూర్చొనెను. ఆలయములో ముఖ్యనివేదనము ఇంకను కాలేదు. ప్రాతఃకాలమున ఆరగించిన వెన్న, ఫలములతో శ్రీవారు భోజనము ముగించిరి. వారియొద్ద కూర్చొని రాఖాలు **Smiles' Self-Help** అను పుస్తకమును చదువుచుండెను. అప్పుడు **Lord Erskine** గారి విషయము చదువబడుచుండెను.

శ్రీరామ:—దానిలో ఏమి చెప్పబడియున్నది?

'మ.':—ఆ దొర ఫలమును అపేక్షింపక తన కర్తవ్యములను చేయుచుండెడివాడట. నిష్కామకర్మము.

శ్రీరామ:—చాల మంచిది. కాని పూర్ణజ్ఞాని లక్షణ మేమనగా, వానియొద్ద ఒక పుస్తకమైనను నుండదు. శ్రీ శుకమహాఋషికివలె వారికంతయు ముఖస్థమే.

పుస్తకములందు, అనగా, శాస్త్రములందు, ఇసుకయు పంచదారయు కలిసియున్నది. సాధువు ఇసుకరేణువులను విడిచి పంచదార రేణువులనే గైకొనును. సాధువులు సారమునే గైకొందురు.

శ్రీ శుకమహాఋషిని చెప్పి శ్రీవారు తన్నే ఉదాహరించుచున్నారాయని 'మ.' తలంచెను.

అప్పుడు వైష్ణవచరణుడను గాయకుడచ్చటికి వచ్చెను. కొన్ని కీర్తనల పాడెను.

ఆనాటిరేయి 'మ.' నహబతులో గడపెను.

ఆదివారము, 16 డిసెంబరు 1883,
మార్గశీర్ష బహుళ ద్వితీయ.

ప్రాతఃకాలము 10 ఘంటలు. 'మ.' వారితో వారిగదికి పడమటిభాగముననున్న గుండ్రపు వసారాయందు కూర్చొనియుండెను. ఎదురుగా గంగానది దక్షిణాభిముఖియై ప్రవహించుచుండెను. ఉద్యానము మల్లె, గన్నేరు, గులాబి, తురాయి మొదలగు వివిధపుష్పములతో శోభిల్లుచుండెను.

'మ.' ను జూచుచు శ్రీవారొక పాట పాడ నారంభించిరి: (పాట భావము)

"నన్ను నీవు తరింపజేయవలెనమ్మా ఓ తారా! నేను శరణాగతుడను. పంజరమునందలి పిట్టవలె చిక్కువడియున్నాను. అసంఖ్యాకములగు అపరాధముల నొనరించితి, జ్ఞానశూన్యుడను, వట్టి భ్రమతో తిరుగుచున్నాను. దూడనువిడబాసిన ఆవువలె మాయామోహితుడనైయున్నాను."

ఏల? పంజరమునందలి పక్షివలె ఏలయగుదును? ఛీ! ఛీ!

ఈ విధముగ పలుకుచుండగనే భావావిష్టులై పోయిరి శ్రీవారు.

కొంత కాలమైన పిమ్మట నన్ను సీతాదేవివలె చేయుము. ఆమె ఎట్లు తన శరీరము, అవయవములు వీనినన్నిటిని మఱచి 'నా రాముడేడీ?' అను ఒకే తలపుతో నుండెనో అట్టి తలపు నాకు గలిగించి ఆమెవలె చేయుము.'

ఎట్టి వ్యాకులము కలిగిన భగవద్దర్శనము కలుగునో చూపుటకు సీతాదేవి ఉదాహరణమును చూపుచున్నారా! యని 'మ.' తలచెను. సీతాదేవి రామమయజీవిత. రామధ్యానముతో ఉన్మాదము చెందినది. ఎంతయో ప్రియమైన దేహమునుగూడ ఆమె మరచెను.

సాయంకాలము 4 ఘంటలయినది. శ్రీవారు భక్తులతో తమ గదియందుండిరి. అప్పుడొక ముఖర్జీబాబు వచ్చెను. అతడు ప్రాణకృష్ణుని బంధువు. అతనితోగూడ శాస్త్రవేత్త బ్రాహ్మణ స్నేహితుడు ఒకడు వచ్చెను. 'మ.', రాఖాలు, లాటూ, హరీశు, యోగిన్ మొదలగు భక్తులు కూడ నుండిరి.

ముఖర్జీ శ్రీవారికి నమస్కరించి, "మిమ్ము దర్శించి మిక్కిలి ఆనందము పొందితిని."

శ్రీరామ:—భగవానుడు అందరియందును ఉన్నాడు. అందరిలోనున్న ఆ సువర్ణమే కొందరిలో ఎక్కువగా ప్రకాశించును. సంసారములో ఆయన ఎంతయో మట్టితో కప్పబడియుండును.

ముఖర్జీ:—అయ్యా! ఐహికమునకును పారమార్థికమునకును భేదమేమి?

శ్రీరామ:—సాధనలు చేయునప్పుడు 'నేతి', 'నేతి' యని యన్నిటిని త్యజింపవలెను. ఆయన దర్శనము చేసిన పిదప ఆయనయే ఇవన్నియు, ఈ జగమంతయు నయినట్లు గోచరించును.

శ్రీరామచంద్రునకు వైరాగ్యము కలిగినప్పుడు దశరథుడు మిక్కిలి భయపడి వశిష్ఠుని శరణుజొచ్చెను. శ్రీరాముడు సంసారమును విడువకూడదని యతని కోరిక. వశిష్ఠుడంతట శ్రీరామునికడకు పోయెను. రాముడు శోకపీడితుడై ఒక మూల కూర్చొనియుండెను. మనస్సున తీవ్రవైరాగ్యము! వశిష్ఠుడు అతనిని జూచి, "ఓ రామా! సంసారమును నీవేల త్యజింపవలెను? భగవంతుడులేని సంసారము కలదా? నాతో వాదింపుము" అని పలికెను. అంతట శ్రీరాముడు ఆ పరబ్రహ్మమున నుండియే ఈ సంసారము ఉద్భవించినట్లు కాంచెను. ఇక మాట్లాడలేదు.

"ఏ వస్తువునుండి మజ్జిగ వచ్చునో దానియందే వెన్నయు నున్నది. మజ్జిగకు చెందినదే వెన్న, వెన్నకు చెందినదే మజ్జిగ. ఎంతయో పాటుపడి తీసిన (అనగా బ్రహ్మజ్ఞానమను) వెన్నయున్నప్పుడు మజ్జిగయునున్నట్లు నీవు తెలిసికొనగలవు. బ్రహ్మము ఉన్నప్పుడుజీవులు, జగత్తు, చతుర్వింశతి తత్త్వములుఇవన్నియు ఉన్నవి. బ్రహ్మమెట్టిదో నోటితోచెప్పజాలము. సమస్తవస్తువులు ఉచ్ఛిష్టమైనప్పటికి బ్రహ్మము మాత్రము ఉచ్ఛిష్టము కాలేదు. ఈ మాట నేను విద్యాసాగరునకు చెప్పగా అది విని యతడు చాల సంతోషపడెను. విషయవాసన కొంతయున్నను ఈ బ్రహ్మజ్ఞానము కలుగదు. కామకాంచనేచ్ఛ మనస్సున ఆవంతయు నుండరాదు. అప్పుడే బ్రహ్మజ్ఞానము సిద్ధింపగలదు. పార్వతీదేవి తండ్రినిజూచి, 'నాయనా! నీకు బ్రహ్మజ్ఞానము కావలెనన్న సాధుసంగము చేయు' మని చెప్పెను.

ఈ పలుకులు విని శ్రీవారు 'సంసారులకైనను సాధువులకైనను కామకాంచనములు బ్రహ్మజ్ఞానమునకు ఆటంకములని తెలుపుచున్నారుగదా' యని 'మ.' యనుకొనెను.

శ్రీ రా మ స్త వ ము

శ్రీ మెండా చినసీతారామయ్య

మ. శతమన్యు ప్రతిమానవైభవము నీషణ్మాత్రమున్ గోరబో
నతి సౌందర్య విలాసవిభ్రముల దేవాజ్ఞాతులన్ గోరన
చ్చతురాస్యాది సురప్రపూజ్యమగు సుపద్మ త్పాదరేణు ప్రభా
తతినే కోరుదునేను సంతతము సీతామానసపాటచ్చరా!

ఉ. భీకర కాలకింకరులు పెంపుగవచ్చినవేళ గొంతుకన్
వాకొన కుండగా కఫము పట్టినవేళ సుతాది బాంధవుల్
శోకముచేత తప్తులయి చుట్టును కూర్చొనియున్నవేళ మీ
శ్రీకరనామమున్ భజన సేతునొ చేయనొ నాటికిప్పుడే
కోకనదాక్షరామ నిను కొల్చెద కావగరావె దీనునిన్.— (పంచపది)

ఉ. రామయటంచు తొల్లియొక రాచిలుకాత్మదలంప మోక్షమే
ప్రేమ నొసంగినావు మది పెంపుగనిన్ను భజించువారి కిం
కేమియొసంగెదో హృదయ మిచ్చుచు భృత్యుడవౌచు కొల్చెదో
ఏమొ యెఱుంగరాదు పరమేశ! భవత్కృపకింత విల్వయే.

ఉ. జానకి దల్లిగాను రఘుసత్తమ మిమ్మును తండ్రిగాను వై
శ్వానరమిత్రసూతిని సుబంధునిగాను సుమిత్రసూతినిన్
వానరపార్థివాంగదుల భ్రాతలగాను తలంచి నామనం
బానలినొప్పుగాంచు నలినావళి వైఖరి సంతసించెదున్.

ఉ. రామ, కబంధరాక్షస – విరామ వినీలపయోదసన్నిభ
శ్యామ త్రిలోకపావన-మహాత్తర తారకనామ భోగసు
త్రామ ప్రచండవిక్రమ పరాజిత భార్గవరామయంచునిన్
నేమముతో భజించెడి మనీషులు కాంచరె మోక్షమున్ ప్రభూ!

ఉ. సుందర మందహాసరుచి శోభితవక్త్రముతోడ ప్రేమచే
చిందులుద్రొక్కు నేత్ర సరసీరుహ యుగ్మముతోడ నీవునా
యందు వసించి భీకర భవాంబుధి దాటగ జేయు మోదశ
స్యందన నందనాగ్రజ మహాత్తర పుణ్యచరిత్ర రాఘవా!

శ్రీ వాసుదేవ మననము

ద్వితీయ వర్ణకము

శ్రీ మాచిరాజు శ్రీరామకృష్ణ

(ఆగస్టు సంచిక తరువాయి)

"ఉ॥ కోరకు మే పదార్థమును కోరిన వచ్చునె రాని వస్తువుల్ । కోరకయున్న రావె తనకున్ లభియింపగనున్న యర్థముల్ । కోరిన రానిచో గలిగి గోల్పడుచో వెతగాన సజ్జనుల్ । గోర రనాప్త ప్రాప్తములు గొందురు కుందరు వస్తుహానికిన్ ॥" అని యార్యసూక్తి. "యస్మిన్వస్తుని మమతా మమతా పః తత్ర తత్రైవయత్రైవాహముదాసే తత్రముదాऽऽసేస్వభావసంతుష్టః" ఏ వస్తువునందు మమకారముండునో ఆ వస్తు సంయోగ వియోగములయందు సంతాపమే సంభవించుచుండును. ఏ వస్తువునందు ఉదాసము (తగులమి) ఉండునో దాని లాభనష్టములచే నంటబడక స్వభావ సంతుష్టుడై యుండును. "యతో యతోనివర్తతే తతో తతో విముచ్యతే। నివర్తనాద్ధి సర్వలోకే వేత్తి దుఃఖమణ్వపి॥" అహంకార మమకారము లంతర్హితము లగుటచేతనే సంసారవిముక్తి సమకూడును. అహంకార మమకారము లా మూలముగ నంతరించుటవలననే దుఃఖ మణుమాత్రమైన దెలియబడదు. సమస్త వేద వేదాంతములయొక్క అధ్యయనమునందు పారంగతుడయ్యును ఏషణాత్రయ పరిత్యాగమునందశక్తుడగు పండితుడును మోక్షమను శబ్దము వినుటమాత్రమె కాని యెన్నటికిని ఆత్మానుభూతిని బొందజాలడు. "అధీత్య చతురో వేదాన్ సూక్ష్మం బ్రహ్మానవిందతి। వేదభార భరాక్రాంతః సవిప్రో గర్దభస్స్మృతః॥" నాలుగు వేదముల నధ్యయనము జేసియు సూక్ష్మమైన ఆత్మతత్త్వము నధిగమించనేరని విప్రుడు వేదభారముచే మిక్కిలి యాక్రమింపబడినవాడై గర్దభసమానుడుగ గణింపబడును. "యథాఖరశ్చందన భారవాహీ భారస్యవేత్తా నతు చందనస్య। తథైవశాస్త్రాణి బహూన్యధీత్య సారంనజానన్ ఖరవద్వహేత్సః॥" మంచి గంధపుచెక్కలను మోయుచున్న ఖరము ఆ మలయజకాష్ఠ భారమునే యెఱుంగును కాని చందనసారమైన సుగంధమును గ్రహింపనేరదు. చందనకాష్ఠ భారమునుమాత్రము మోయుచుండును. ఆ రీతినే సకలవేదశాస్త్రములను సంపూర్ణముగ నధ్యయనము చేసియు వేదసారమైన స్వాత్మ విజ్ఞానము నెఱుంగనేరని శాస్త్రపండితుడును ఖరమువలె వేదశాస్త్రభారమును మాత్రము భరించుచున్నవాడగును—అని సతత్సుజాతీయ సంహితయందు జెప్పబడినది. మఱియు "అధీత్య చతురోవేదాన్ ధర్మశాస్త్రాణి మానవః। యోవై

బ్రహ్మనజానాతి దర్వీ పాకరసంయథా॥'' (ముక్తి క. ఉ.) సర్వవేదములను సమస్త ధర్మ శాస్త్రములను అధ్యయనము చేసియు నందుల సారంబైన స్వానందానుభవంబును బొంద జాలని మానవుడు పచనపాత్రలయందు మసలు చుండియు పచనపాత్రస్థ భోజనపదార్థముల రస మును గ్రహింపజాలని గరిటెవంటివాడే యని శ్రుతివచనము. ఇట్లు ఏషణాత్రయమునందలి దుఃఖమును, మోక్షేచ్ఛకును ముక్తి ప్రాప్తికిని దాని ప్రతిబంధకత్వమును బాగుగ గ్రహించి ముముక్షువులు ఫలాభిసంధిరహితముగ స్వధర్మ కర్మమును ప్రవర్తింపజేయుచు చిత్తనైర్మల్య మును బొంది త్యక్త సర్వైషణులగుచు సాధన చతుష్టయ సంపన్నులై దాన నాత్మజిజ్ఞాసాధి కారులయి యంతట బ్రహ్మవిద్య నభ్యసించుట కొఱకును బ్రహ్మజ్ఞాన విజ్ఞానప్రాప్తికొఱకును శ్రోత్రియుడు బ్రహ్మనిష్ఠుడు నగు సద్గురువు ప్రాపునుబొంది ఆయన యపారకరుణాపూర సేవనమున స్వాత్మవిజ్ఞానము ననుభవింపవల యును.

లోకమున గొందఱకు నిత్యానిత్య వస్తు వివేక మలవడినను వైరాగ్య మబ్బకపోవచ్చు నేమో యని ఇహాముత్రార్థ ఫల భోగ విరా గముకూడ ముఖ్యముగ విధింపబడినది. నిత్యా నిత్యవస్తువివేకము, ఇహాముత్రార్థ ఫలభోగ విరాగముకూడ ప్రాప్తించినను కొందఱు ఋషీ శ్వరులకు కోపతాపాది దర్శనమువలన శమాది షట్కసంపత్తికూడ ముఖ్యముగ విధింపబడినది. ఈ సాధనత్రయము సమకూడినను కొందఱు భక్తులకును ఈశ్వరోపాసకులకును ఆత్మజ్ఞానము నందభిరుచియు నధికారములభింపకపోవునేమో యని ముముక్షుత్వముకూడ ముఖ్యముగ విధింప బడినది. ఇట్లు సాధనములు నాలుగు సమ ప్రధానములేయగుటవలన ''వివేకినో విరక్తస్య శమాదిగుణశాలినః। ముముక్షోరేవహిబ్రహ్మ జిజ్ఞాసాయోగ్యతామతా॥'' (వి. చూ. 17) నిత్యానిత్యవస్తు వివేకాది సాధనచతుష్టయ సంపన్నునకే బ్రహ్మజిజ్ఞాసయందు యోగ్యత్వ మంగీకృతము. అందువలన ''నిత్యానిత్యవస్తు వివేకశ్చ ఇహాముత్రవిరాగతా। శమాదిషట్క సంపత్తిః ముముక్షూణాం సమభ్యసేత్॥'' (వరాహ. ఉ. 2-3.) బ్రహ్మవిద్యనభ్యసించు టకు పూర్వమే నిత్యానిత్యవస్తువివేకాదిసాధన చతుష్టయసంపత్తిని ముఖ్యముగ సాధింప వలయునని శ్రుత్యాదేశము. ''వైరాగ్యంచ ముముక్షుత్వం తీవ్రంయస్యతు విద్యతే। తస్మిన్నే వార్థవంతఃస్యుః ఫలవంతః శమాదయః॥ (వి. చూ. 30.) ఏ పురుషునకు వైరాగ్యమును ముముక్షుత్వమును తీవ్రమై—దృఢతమమై— యుండునో వానియందే శమాదులు సార్థకము లును సఫలములునగును. సాధనచతుష్టయ సంపన్నుడే స్వానుభవజ్ఞుడు కాగలడని ''శాం తోదాంతః ఉపరతః తితిక్షుస్సమాహితః శ్రద్ధా విత్తోభూత్వాఽఽత్మన్యేవాత్మానంపశ్యతి। సర్వ మాత్మానంపశ్యతి॥'' (బృ.ఉ.4-4-23)శమాది షట్కసంపన్నుడై తీవ్రమైన వైరాగ్యము, ముముక్షుత్వముల నలవఱచుకొనిన ఆత్మా నాత్మ వివేకవంతుడు సద్గురుముఖమున వేదాంత శ్రవణమనన నిదిధ్యాసనముల మూలమున బ్రహ్మవిద్యనభ్యసించి ఆత్మయందే ఆత్మను జూచును. సర్వము నాత్మగజూచును అను నిత్యాదిశ్రుతులు ప్రమాణము. (సమాహితః= ఏకాగ్రచిత్తః, శ్రద్ధావిత్తః = శ్రద్ధైవ విత్తం యస్యసః శ్రద్ధావిత్తః।)

''అథాతో బ్రహ్మజిజ్ఞాసా॥'' (బ్ర.సూ.౧.) అథ – అతః – బ్రహ్మజిజ్ఞాసా – కర్తవ్యా,

అథ=సాధనచతుష్టయ సంపల్లాభానంతరము, అతః = బ్రహ్మజిజ్ఞాసాధికారమునకు సంపూర్ణతయు సాఫల్యమును గలుగుటవలనను కర్మఫలమనిత్యమగుటవలనను, బ్రహ్మజిజ్ఞాసా కర్తవ్యా=బ్రహ్మవిచారణ చేయందగినది. తా॥ యథావిధిగ స్వధర్మకర్మ పరిపాలనచేయుచు, సాధనచతుష్టయ సంపత్తిని సంపాదించిన మీదట ఆత్మవిచారణయందు ఆత్మవిజ్ఞానమునందును అధికారమునకు సంపూర్ణతయు, సఫలతయు గలుగును గనుక సాధనచతుష్టయ సంపత్సిద్ధ్యనంతరము శ్రోత్రియుడును బ్రహ్మనిష్ఠుడునగు సద్గురుసాన్నిధ్యమున వేదాంత శ్రవణ మనన నిదిధ్యాసనములద్వారా బ్రహ్మవిచారణమును జేయవలయును. అప్పుడే బ్రహ్మమును విచారింపను స్వానుభవమును బొందను శక్యముగాని విపర్యయమునగాదు – అను నీ బ్రహ్మసూత్రము ననుసరించి సాధన చతుష్టయ సంపత్ప్రాప్త్యనంతరము బ్రహ్మవిచారణము చేయదగినది. "సూత్రమనగా."– "అల్పాక్షరమసందిగ్ధం సారవద్విశ్వతోముఖం। అస్తోభమనవద్యంచ సూత్రం సూత్రవిదో విదుః॥" అల్పాక్షరబద్ధమును, అసందిగ్ధము–సంశయమునకు విషయముకానిదియు, సర్వశాస్త్రసిద్ధాంతార్థసారమును, పృథులార్థ సూచకమును, వ్యర్థపద శూన్యమును, నిర్దుష్టమునగుచు నొప్పు వాక్యము సూత్రమని సూత్రవేత్తలు తెలిసికొనుచున్నారు. అనగా బహుళార్థమును సూచించు నిర్దుష్టమగు సంగ్రహ వాక్యము సూత్రమని ముఖ్యార్థము. ఇట్లు బ్రహ్మవిద్యయం దధికారియైన పురుషుడు "పరీక్ష్యలోకాన్ కర్మచితాన్ బ్రాహ్మణో నిర్వేదమాయాన్నాస్త్యకృతః కృతేన। తద్విజ్ఞానార్థం స గురు మేవాభిగచ్ఛేత్సమిత్పాణి శ్శ్రోత్రియం బ్రహ్మనిష్ఠమ్॥"(ముం.ఉ.1-2-12) బ్రాహ్మణః= బ్రహ్మవిద్యయం దధికారియైన బ్రాహ్మణుడు, లోకాన్ =లోకములను, కర్మచితాన్ =కర్మానుష్ఠానగమ్యములుగను, 'యత్కృతకంతదనిత్యం'=ఏది కర్మసంపాదితమో అది అనిత్యమగుటవలన నిత్యములుగను, పరీక్ష్య = మీమాంసాన్యాయశాస్త్రములచే నిరూపించి, అకృతః=స్వతంత్రమైన నిత్యమగు మోక్షము, కృతేననాస్తి = కర్మసాధ్యముకాదు ; అని, నిర్వేదం ఆయాత్ = వైరాగ్యమును పొందవలయును. "ఐహికాముష్మికార్థేషు హ్యనిత్యత్వేన నిశ్చయాత్। నైస్పృహ్యః తుచ్ఛబుద్ధ్యాయత్తద్వైరాగ్యమితీర్యతే॥" (స.వే.సి.సా.సం. 22.) ఐహికాముష్మికార్థము లనిత్యములని నిశ్చయింపబడుటవలన నవి తుచ్ఛములను బుద్ధితో వానియందు నిస్పృహతను బొందుట వైరాగ్యమని చెప్పబడుచున్నది. సః = అట్టి తీవ్రవైరాగ్యమును పొందిన బ్రాహ్మణుడు,తత్ విజ్ఞానార్థం=ఆ యమృతస్వరూపవిజ్ఞానముకొఱకు, సమిత్పాణిస్సన్ = 'రిక్తహస్తేన నోపేయాద్రాజానందైవతంగురుం' = రాజదేవ సద్గురు సందర్శనార్థమరుగు నవసరమున శూన్యహస్తములతో జనగూడదనెడి శిష్ట సంప్రదాయపరిపాలనార్థము సమిత్పాణియగుచు, శ్రోత్రియం = అధ్యయన శ్రుతార్థసంపన్నుడును, బ్రహ్మనిష్ఠం=బ్రహ్మమునందే నిష్ఠగలవాడును. "అభినివేశపూర్వక ప్రత్యగాత్మ విషయక ప్రత్యయ సంతతీకరణమేవ జ్ఞాననిష్ఠా' = పట్టుదలతో నిత్యము ఆత్మజ్ఞానావృత్తిని జేయుట "జ్ఞాన బ్రహ్మ నిష్ఠ – యని (శాంకరగీతాభాష్యము.) అగు, గురుమేవాభిగచ్ఛేత్ =సద్గురువునే శాస్త్రనియమానుసారము గురూపసదన మొనర్చి వారి యనుగ్రహమునకు పాత్రుడై బ్రహ్మ

విద్యను బడయవలయును. "ఉపసీ దేదేకమేవ సద్గురుం బ్రహ్మవిత్తమం॥" బ్రహ్మవిద్యార్థి బ్రహ్మ సాక్షాత్కారవంతుడైన సద్గురునిమాత్రమే ఆశ్రయింపవలయును. "ఉక్తసాధన సంపన్న స్తత్త్వజిజ్ఞాసురాత్మనః। ఉపసీదేద్గురుంప్రాజ్ఞం యస్మాద్బంధవిమోక్షణం॥" (వి. చూ. 33.) నిరుక్తసాధనసంపన్నత్వముచేత అధికారియైన ఆత్మజిజ్ఞాసువు, సంసారబంధవిముక్తినిగలుగ జేయ సమర్థుడగు విద్వాంసుడైన సద్గురువునే ఆశ్రయింపవలయునని సకల శ్రుతి స్మృతులు విధించుచున్నవి. "దుర్లభో విషయత్యాగో దుర్లభం తత్త్వదర్శనం। దుర్లభా సహజావస్థా సద్గురోః కరుణాం వినా॥" (వరాహ.ఉ. 2-77) సద్గురునిదయవినా విషయపరిత్యాగము దుర్లభము, తత్త్వదర్శనము దుర్లభము ; సహజావస్థానప్రాప్తి దుర్లభము. యథాజాత్యంధస్య స్వస్వరూపజ్ఞానం నవిద్యతే। తథాగురూపదేశేన వినా కల్పకోటి శతైరపి తత్త్వజ్ఞానం నజాయతే। తస్మాత్సద్గురుకటాక్ష లేశ విశేషేణాచిరాదేవ తత్త్వజ్ఞానంభవతి॥" (మ. నా. ఉ. 5-1) పుట్టు గ్రుడ్డికి శుక్ల కృష్ణ రక్త పీతాది రూపజ్ఞాన మెన్నటికి నెట్లు కలుగదో అట్లే సద్గురూపదేశము వినాగా నెవ్వనికిని అనంతకోట్ల కల్పములకైన నాత్మజ్ఞానము సిద్ధించదు. అందువలన సద్గురు కటాక్ష లేశ విశేషముచేతనే ఆత్మజ్ఞానమవిలంబితముగ ననుభూతమగును. "వేదాంతానామనేకత్వాత్ సంశయానాం బహుత్వతః। వేద్యస్యాప్యతిసూక్ష్మత్వా న్నజానాతి గురుం వినా। శ్రవణాన్మననాత్ ధ్యానాద ప్యుపాయాద్గురూదితాత్। అజ్ఞానసంశయా జహ్యాద్విపరీతాంచ భావనామ్॥" (అనుభూతిప్రకాశిక. 48, 49) వేదాంతము లనేకములగుటవలనను, సంశయములుకూడ బహు సంఖ్యాకములై యుండుటయే సహజమగుటవలనను, అధిగమింపందగిన స్వాత్మతత్త్వమత్యంతసూక్ష్మమైనదగుట వలనను సద్గురుని యనుగ్రహము వినా స్వాత్మతత్త్వావగీతి యెంతమాత్రము సాధ్యముకాదు. సద్గురూపదిష్ట వేదాంతశ్రవణమనన నిదిధ్యాసనాద్యుపాయముల మూలముననే సంశయభావన - అసంభావన - విపరీతభావనలు సమూలోన్మూలితములగును, స్వస్వరూపము సాక్షాత్కరించును. "గీ. అనుభవంబు దెలియనలవి యెవ్వారికి। వ్రాసియుండదెందు లేశమైన। దేశికుండు దెల్పిచూపక తెలియునా। విశ్వదాభిరామ వినురవేమ॥" అని వేమనచెప్పినట్లు స్వాత్మతత్త్వజ్ఞుడైన సద్గురుముఖమున తత్త్వరహస్యమును దెలిసికొనవలయును. అప్పుడు గాని ఆత్మానుభవము కలుగదు. కనుక ముముక్షువు తాను స్వయముగ సకలశాస్త్రార్థసంవేదియైనను స్వాతంత్ర్యముతో బ్రహ్మజ్ఞానవిచారణచేయగూడదు. శ్రోత్రియుడును ఆత్మాపరోక్షజ్ఞానానుభవశాలియు, నిరంతర బ్రహ్మనిష్ఠుడునగు సద్గురువునే శాస్త్రనియమము ననుసరించి గురూపసదనముచేసి వారి యనుగ్రహపాత్రుడై స్వాత్మజ్ఞానము నధిగమింపవలయును. "తద్విద్ధి ప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేన సేవయా। ఉపదేక్ష్యంతి తే జ్ఞానం జ్ఞానిన స్తత్త్వదర్శినః॥" (గీ. 4-34) అదృష్టవిశేషముచేత నఖిలశాస్త్రపారంగతులైనను కొందఱకు ఆత్మవిజ్ఞాన మలవడకపోవచ్చును. అట్టివారుగాక ఆత్మవిజ్ఞానవంతులై అనవరతము ఆత్మనిష్ఠం దగిలియుండు సద్గురువులు సేవుచేయు ప్రణిపాతము అనగా సాష్టాంగనమస్కారముచేతను ("ఉరసాశిరసా దృష్ట్యా మనసా వచసా తథా। పద్భ్యాంకరాభ్యాం కర్ణాభ్యాంప్రణామోఽష్టాంగఉచ్యతే॥" వక్షస్థలము - లలాటము - హస్తములు - పాద

ములు - కర్ణములు నను నీ అవయవములు నేలకు తాకునట్లు దండమువలె పరుండి నమస్కరించుటయు - నేత్రములతో భక్తియుక్తముగ జూచుటయు-మనస్సుతో నిశ్చలముగ ధ్యానించుటయు - వాక్కుతో నమస్కారమని చెప్పుటయునను నీ వ్యాపారములతో సహ అష్టాంగములచేతను జేయబడు నమస్కారము సాష్టాంగ నమస్కారము) శ్రద్ధాభక్తి వినయాన్వితముగ స్థానాంగభావాత్మరూప చతుర్విధ సద్గురుసేవ చేతను (ఇందు స్థానశుశ్రూషయన నిజసద్గురునకు గల గృహక్షేత్రాదులను విచారించుట.) అంగశుశ్రూషయన ఆచార్యునకు అభ్యంజన సంవాహనాది పరిచర్య చేయుట. భావశుశ్రూషయన సద్గురువునే తల్లి తండ్రి దైవముగ భావించి ధ్యానించుట. ఆత్మశుశ్రూషయన సద్గురువు కోరినవస్తువును, ఆచార్యునకావశ్యకమైన పదార్థమును ఆత్మశక్త్యానుసారము ధర్మముగ సంపాదించి తెచ్చి యర్పించుటయును నీ సద్గురు శుశ్రూషలు చతుర్విధములు. పరిప్రశ్నచేతను అనగా "కథంబంధః? కథం మోక్షో? విద్యాఽవిద్యే ఉభేచకే? కఆత్మా? కః పరాత్మాచ? తయోరైక్యం కథం? వద॥" బంధమన నెట్టిది? మోక్షమన నెట్లు? విద్యయన నేమి? అవిద్యయన నేమి? ఆత్మయన నెవరు? పరాత్మయన నెవరు? ఆ యుభయులకు నైక్యమెట్లు? దయచేసి తెలియజేయుడు? అని సమయమెఱింగి వినయముతో సమీపించి వివేక ప్రశ్నను వేయుటచేతను, ఇట్లు ప్రణిపాత శుశ్రూష వివేక ప్రశ్నలచేతను, నీయందుగల శ్రద్ధను భక్తిని పాండిత్యమును ఉపదేశయోగ్యతను పరీక్షించి గ్రహించి ప్రసన్నులై, సాధన చతుష్టయ సంపన్నుడవైన నీకొఱకు బ్రహ్మాత్మైకత్వావగమకమును నిశ్శేషముగ సంసార భ్రమాపనోదకమునగు ఆత్మజ్ఞానము నుపదేశించెదరు. ద్రవ్యయజ్ఞాదులకంటె విశిష్టతరమును సాక్షాన్మోక్షైక ప్రదమునైన యాజ్ఞానమును జ్ఞానులును - అనగా శాస్త్రజన్యజ్ఞాన సంపత్తిమంతులును - తత్త్వదర్శినులును-అనగా సాక్షాత్కార జన్యవస్తు యాథాత్మ్యవేదనవంతులును - అగునట్టి సద్గురువులే ఉపదేశింపగలరు. వారివలననే పొందవలయును. ఇట్టి సద్గురువులు ఉపదేశించు జ్ఞానము సంసార నివర్తకమగుచున్నది. ఈ యర్థమును ప్రత్యక్షముగ లోకమునకు బోధించుటకొఱకు భగవదవతారులైన బలరామ కృష్ణులు సద్గురూపసదనముచేసి విద్య నభ్యసించిరని శ్రీమద్భాగవతమునం దిటుల వర్ణింపబడినది.

(సశేషము)

జీవేశ్వరులు

శ్రీ ఆత్మానంద

గీ. కంపితుఁడవగుచుంటివి – కలఁకఁజెంది; దేనికై భయపడుట యి – త్తెఱఁగు నీవు?
పెద్దయవివేకమగు దైవ – భీతియన్న; పిరికితనమందురు మనుష్య – భీతియున్న.

గీ. బెదరకుము భూతములఁజూచి – బేలవగుచు; జగమబద్ధ మశాశ్వత – ముగ నెఱుంగు
ఎండమావుల భ్రాంతియై – యుండు జగము; అతఁడు సత్యమేకమనంతుఁ – డవ్యయుండు;

గీ. కనుము నీవతండవె వివే – కమున వినుము; "కలదు మెఱయుసువర్ణ ప – క్షములతోడఁ
బక్షులజత యొకేచెట్టు – పలవలందు; రెండు పక్షులు జతఁబాయ – కుండు నెపుడు.

గీ. ఏకజాతివి వ్యత్యాస – మేమిలేదు; ఖ్యాతియు సమానమా రెండు – ఖగములకును.
ఒకటి వృక్షాగ్రమున మఱి – యొకటి దిగువ; కొమ్మమీఁదను వేర్వేఱఁ – గూరుచుండె.

గీ. శాంతి యద్భుతభాస్కర – కాంతి నాత్మ; వైభవంబున వృక్షాగ్ర – వాసి వెలయు.
కొమ్మపండ్లను దిగువది – కొఱుకుచుండి; మధుర ఫలముల భక్షించు – మక్కువగను

గీ. చేఁదుపండ్లను చవిఁజూచి – చింతఁజెందు; వెక్కసముదోఁప నద్ది వి – వేకమొంది
దృష్టి నూర్ధ్వముఁబనుప నా – దిక్కునందుఁ; బూర్ణమహిమ చేఁ దులదూఁగు – పూజ్యమైన

గీ. విహగరాజును తిలకించె – వింతపక్షి; తొలి నిముసమున నదిమతి – చలనమొంది
మఱచిపోయెను దానిని – మాయఁగప్ప; ముందు కరిగి తినఁదొడఁగె – మునుపటివలె

గీ. చేఁదుపండ్లనే యాపక్షి – శీఘ్రముగను; జరిగిపోయిన యనుభవ – జ్ఞానముడిఁగి.
విషఫలంబులఁ జవిఁజూచి – విసిగి యద్ది; శిరముఁబైకెత్తి వీక్షించె – శిఖరమందు

గీ. స్వేచ్ఛఁ గూర్చున్నపక్షిని – చింతలుడిఁగి; కొన్నికొమ్మల దాఁటిపై – కొమ్మమీఁద
నున్నపక్షిపై లక్ష్యము – నుంచె నద్ది; దివ్యఖగకాంతులాక్రింద – దిరుగులాడు

గీ. ఖగము దేహము సోఁకిన – క్షణమునందె; కిరణములమున్గి తనరూపు – మఱుఁగుపడఁగ
దివ్యఖగరూపుఁదాల్చి య – దృశ్యమగుచు; ఆత్మవైభవ శివమయ – మైవెలింగె.
పక్షితానె, రెండేడవి – వృక్షమందు? దేవు ప్రతిబింబమేసుమీ – జీవుఁడరయ.

శ్రీ వివేకానంద సంభాషణలు

అనువాదకుడు: శ్రీ పిన్నింటి సుబ్బారావు

[పునశ్చరణ—భారతదేశపు కలవు సమస్య—స్వార్థత్యాగులు—ప్రాక్పశ్చిమములు—అది సత్వగుణమా—తమోగుణమా—యాచకుల జాతి—ఇచ్చి, పుచ్చుకొను సిద్ధాంతము—ఏకాంతముగా మానవునియందు గల లోపములను దెల్పుము; ఇతరులముందు వాని గుణములను స్తుతింపుము—అందరును వివేకానందులుగా గావచ్చును—విడువని బ్రహ్మచర్యమే శక్తికి కీలకము—సమాధి—పని.]

మాయిల్లును, స్వామిజి యిల్లును యిరుగు పొరుగులే. మేమిద్దర మొకవీధియందు నివసించుచుండుటచే చిన్నతనమున మేమిరువురము కలిసి ఆడుకొనుచుండువారము. బాల్యము నుండియు ఆతడన్న, నాకమిత ప్రేమ. ఆతడు మహాపురుషుడు కాగలడని యానాడే యనుకొంటిని. ఆతడు సన్న్యాసమును గైకొనెనని విని నపుడు, ఎంతో వృద్ధిలోనికి రావలసిన వ్యక్తి యీ విధముగా భ్రష్టుడయ్యెనని తలచితిని.

పిమ్మట, ఆత డమెరికాఖండమున కేగి నపుడు, చికాగోనగరమందలి విశ్వమత సభయందును, ఆ ఖండమందలి వివిధ ప్రదేశముల యందును ఉపన్యసించిన యుపన్యాసములను పత్రికలయందు జదివి, వస్త్రాచ్ఛాదితమై యున్నను అగ్ని యెన్నడును దాగియుండనేరదనియు, స్వామిజీయందణిగియున్న యగ్ని నేడు ప్రజ్వరిల్లినదనియు దలచితిని.

పిదప కొంతకాలమున కాతడు భారతదేశమునకు తిరిగి వచ్చెననియు, మద్రాసు నగరమున గంభీరోపన్యాసము లిచ్చుచుండెననియు వినియుంటిని. నేను వానిని పఠించి, హిందూ మతమునందంతటి అతి సూక్ష్మసత్యములున్నవా యనియు, ఇంత వివరముగా వానిని వ్యక్తీకరింపవచ్చునా యనియు ఆశ్చర్యపడితిని. ఆతడెంతటి యసాధారణ శక్తిగలవాడు! ఆతడు మానవుడా, భగవంతుడా!

ఆతడు కలకత్తానగరమున కేతెంచినపుడు ప్రజలయందు గొప్ప యుత్సాహము బయలుదేరెను. మేము కాశీపూర్‌నందు గంగానది యొడ్డుననున్న సీలు మహాశయుని యుద్యానవనమునందు గల గృహమునకు బోయితిమి. కొన్ని దినములకు పిమ్మట ఈ కలకత్తా బాలుడు రాజా రాధాకాంతదేవుని గృహమునందు, పురజనులొసగిన స్వాగతపత్రమునకు ప్రత్యుత్తరముగా గొప్ప జనసమూహము నెదుట నొక గంభీరోపన్యాస మిచ్చియుండెను. కలకత్తా పౌరులు ఆతని యుపన్యాసమును వినుటకదియే ప్రథమమగుటచే ఆశ్చర్యనిమగ్నులైరి, కాని

యివి యందరికిని దెలిసిన విషయములు.

ఆతడు కలకత్తా పట్టణమున కేతెంచిన పిమ్మట, మేమిరువురము బాల్యమునందు సంభాషించుకొనినరీతిగా, ఒకసారి స్వేచ్ఛగా, నొంటరిగా, సంభాషించుకొనవలెనని యువ్విళ్లూరుచుంటిని, కాని స్వామిజీ, ఎల్లప్పుడు పృచ్ఛకులు విస్తారముగ గుమిగూడ, అంతులేని ప్రసంగములుచేయుచుండిరి. అందుచే నాకు తగు నవకాశము దొరకలేదు. కాని యొక నాడు మేము గంగాతీరమున విహరించుచుండగా, మామూలుగా బాల్యమున మేము సంభాషించుచున్నరీతిగా స్వామిజీ, నాతో సంభాషింప దొడగెను. నాతో కొలదిమాటలు మాట్లాడెనో లేదో, యనేకమంది పెద్దలు దర్శనార్థమై వేచియుండిరని విజ్ఞాపన పరంపరలు గురియుచుండెను. ఆతడు చీకాకుపడి, యావార్తాహరునితో, "ఓ అబ్బాయీ! నాకొకింత విరామమిమ్ము. నాబాల్యస్నేహితునితో కొన్నిమాటలు మాట్లాడనిమ్ము. ఈ ప్రశాంతవాతావరణమున నించుక విహరింపనిమ్ము. వెళ్లు, వారి నాహ్వానింపుము. కూర్చుండబెట్టి, తాంబూలమిచ్చి, కొలదిసేపు నిరీక్షింపుడని ప్రార్థింపుము." అని పలికెను.

తిరిగి మేముభయుల మొంటరిగానున్నప్పుడు నేను స్వామిజీతో "మీరు సాధువులు. ఇచ్చట మిమ్ముల నాహ్వానించుటకు, చందాలువేసి ధనము ప్రోగుచేయబడినది. దేశమందలి కఱవును పరిశీలించి, నా యాహ్వానమునకై యొక దమ్మిడీయైనను వినియోగింపక, యాధనమును కఱవునివారణకై వినియోగింపుడని వెంటనే తంతినిచ్చెదరని తలచితినిగాని, తమరారీతిగా జేయలేదు. ఎందుచేత?" అని ప్రశ్నించితిని.

స్వామిజి:—ఎందుచేత? గొప్పయుత్సాహము రేకెత్తవలయుననియే నేనభిలషించుచుంటిని. ఇట్టి యుత్సాహములేనిచో ప్రజలు శ్రీరామకృష్ణుని వైపున కాకర్షింపబడి, యాతని పవిత్రనామముచే, ఎట్లు మోహముగ్ధులయ్యెదరు? ఇది నాకొఱకై ప్రత్యేకముగా జేయబడిన యాహ్వానమా? లేక యాతని నామ మాహాత్మ్యమును ప్రకటించుటకా? ఆతనినిగూర్చి గ్రహించుటకై ప్రజలెంతటి యుత్సాహమును జూపించుచున్నారో చూడుము! క్రమక్రమముగా వారు ఆతనిని గ్రహింపగలరు. దాని వలన దేశమునకు మేలుగలుగదా? దేశాభ్యుదయమునకై యవతరించిన యాయవతారపురుషుని దేశీయులు గ్రహింపనిచో, వారికి ఎట్లు మేలు చేకూరగలదు? ఆమహాపురుషుని యథార్థముగా గ్రహించిననాడు, యథార్థమానవులు బయల్వెడలి, యట్టి మానవులున్నతరి, ఈ దేశమునుండి కఱవులు మొదలగువానిని నిర్మూలనముచేయుటకెంతకాలము పట్టగలదు? అందుచే పురజనులు శ్రీరామకృష్ణుని దివ్య సందేశమును గ్రహింపగలుగుటకై కొంత యట్టహాస ముండవలయుననియే వాంఛించుచుంటిని. లేనియెడల ఇదంతయు నాకొఱకేయైనచో, దీనివలన ప్రయోజనమేమి? దీనియందు నాకు లక్ష్యములేదు. మీ యింటిలో నాడుకొనిననాటికంటె, నేడు, నేను ఘనుడనైతినా? పూర్వమెట్లుంటినో యిప్పుడును అదేరీతిగానుంటిని. నాయందు నీవు ఏదైన మార్పును కనిపెట్టితివేమో చెప్పుము.

"నేను లేదుఅని చెప్పినప్పటికిని, చెప్పదగినంతమార్పు ఆతనియందేదియును గానబడక

పోయినను, నా మనస్సులోమాత్రము, "మీరు ఇప్పుడు భగవత్స్వరూపులై వెలయుచుంటిరని" మాత్రము ఊహించుకొంటిని."

స్వామిజి :—కఱవు మన దేశములో సాధారణ విషయముగా పరిణమించినది. ఇది మనలను నాశనముచేయుచున్నది. ఇతర దేశములలో ఈ రీతిగా తరచు క్షామములు సంభవించుటను చూచియుంటివా? లేదు. ఎందుచేతనన, ఆ దేశములయందు పౌరుషముగల మానవులుగలరు. మన దేశమం దట్లుగాక, నిర్జీవపదార్థమువలె, జడస్వరూపులై యున్నారు. అందుచే మొదట ప్రజలు శ్రీ రామకృష్ణభగవానుని యథార్థస్వరూపమును గ్రహించిన స్వార్థమును త్యజించి, తరచుగా సంభవించుచున్న క్షామనివారణకై యుద్యమింపగలరు. నేను ఈసందర్భమునగూడ కొంత యత్నమును జేయుదును. నీవు చూచెదవుగాక.

నేను :—అది మంచివిషయము. అయితే తమరిచ్చుట అనేక ఉపన్యాసములిచ్చెదరన్న మాట. లేనిచో ఆ దివ్యనామమును బోధించుటెటుల?

స్వామిజి :—ఏమి మూర్ఖత! అట్టిదేదియును గాదు! వారి నామప్రకటనకై చేయవలసిన దంతయును చేయబడినది. అది చాలును. ఈ దేశమున ఉపన్యాసములవలన ప్రయోజనములేదు. మన దేశపు విద్యావంతులు వానినివిని, బాగుగా ఉన్నవనుచు, చప్పట్లు కొట్టుటకంటె వానివలన ప్రయోజనమేమియునులేదు. పిమ్మట గృహములకుబోయి, భోజనమైనంతనే యీవిషయమునంతటిని పూర్తిగా మఱచిపోయెదరు. త్రుప్పుపట్టిన ప్రాతయినుముపై సుత్తిదెబ్బలవలన అది ముక్కముక్కలగుటకంటె ప్రయోజనమేమైననుగలదా? మొదట దానిని ఎఱ్ఱగా గాల్చవలయును. పిమ్మట సుత్తిదెబ్బలచే దానిని ఏ యాకారముగావలసిన యా యాకారమునకు సాగగొట్టవచ్చును. ప్రజలకు ప్రత్యక్షముగా నొక యాదర్శమును జూపనిచో, ఈ దేశమునం దేపనియును కొనసాగనేరదు. సమస్తమును త్యజించి, దేశసేవయందు తమ జీవితమునుగూడ ధారవోయగల యువకులు కొందరు మనకు గావలయును. మొదట మనము వారి జీవితములను సంస్కరించిన, కొంతవఱకు యథార్థమగు కృషి వారివలన జరుగగలదు.

నేను :—స్వామిజీ, బాగుగానున్నది. మన దేశమందలి ప్రజలు, తమమతమునుగూర్చి బాగుగా దెలిసికొననేరక, క్రైస్తవమతమును, మహమ్మదీయాది యితర మతములను స్వీకరించుచుండ, వీరికొఱకై యిచ్చట ఏమియును ఒనర్పక, యింగ్లండు, అమెరికా దేశములయందు హిందూమతమునుగూర్చి యుపన్యసించుట నాకు చాల దిగ్భ్రమను గొల్పుచున్నది.

స్వామిజి :—నేడు, పరిస్థితులు మారినట్లు నీవు చూచుటలేదా? మన దేశప్రజలు, మతమును గ్రహించి, యారీతి నాచరించుటకు గలిగియుండిరా? మేము, సాత్వికులమనెడి గర్వముమాత్రము వారియందు నిల్చియున్నది. ఒకానొక కాలమునందు వారియందు సత్వగుణముండెడిది, సందేహము లేదు, కాని నేడు పతితులైరి. సత్వగుణమునుండి సరాసరి పతనము తమోగుణము

నకే, ఈ రీతిగనే వారిస్థితి మారినది. ఏపని యును జేయక, యొకగదియందు హరి నామస్మరణజేసికొనుచు, తన నేత్రముల ఎదుట, ఇతరులవిషయమై యనేక దారుణములు, ప్రమాదకరములగు కృత్యములు జరుగుచుండ జూచుచు, శాంతచిత్తుడై యున్నవాడు సత్వగుణప్రధానుడా? ఎంత మాత్రమును గాడు మిక్కుటమగు తమోగుణ ప్రధానుడు. తినుటకు పూర్తిగా తిండియైనను లేని దేశమందలి ప్రజలు ఎట్లు మతసాధనలను జేయగలరు? భోగవాసన ఏమాత్రమును తమ మానసములనుండి వీడని ప్రజ లేమి త్యాగమును జేయగలరు? ఈ కారణముచేత, మొదట ప్రజలకు పూర్తియైన యాహారము, జీవితసౌఖ్యమునకై వలయు, భోగవస్తువులు లభించు సాధనోపాయములను పరిశోధింపుము. పిమ్మట క్రమక్రమముగా వైరాగ్యోదయమై, జీవితమున మతసాధనము లొనర్చుటకు అర్హులయ్యెదరు. ఇంగ్లండు, అమెరికా దేశములందలి ప్రజ లెంతటి రజోగుణముగలవారలు! వారికి సమస్తభోగములయందును విరక్తిగలిగినది. పైగా క్రైస్తవమతముగూడ, విశ్వాసముమీదను, మూఢ నమ్మకములమీదను ఆధారపడియుండుటచే మన పురాణమతశ్రేణికి జారిపోయెను. నాగరికతయు, విద్యయు వ్యాపించిన కొలదియు, దానియందు వారికి శాంతి లభ్యముగాలేదు. ఇట్టిస్థితిలో వారికొకింత చేయూత నిచ్చినచో వారందరు సత్వగుణ ప్రధానులయ్యెదరు. మఱియు, ఇంకొక విషయము, ఏ తెల్లదొరయో యరుదెంచి యూతడిచ్చు మతోపన్యాసములను విననిచ్ఛగించునట్లు, కాషాయాంబరధారియగు సన్న్యాసుల మాటలను మీ రాలకింతురా?

నేను :—ఆలాగుననే స్వామిజి! శ్రీ. యన్. యన్. ఘోషుకూడ ఇదేరీతిగా చెప్పియున్నారు.

స్వామిజి :—అవును. నా పాశ్చాత్యశిష్యులు క్రమపద్ధతులపై సాధనలనాచరించి, తేజోవంతులై బహుసంఖ్యాకు లీదేశమున కరుదెంచి, "మీరేమిచేయుచున్నారు? ఎందుచే అవిశ్వాసముతోనుంటిరి? మీ మతకర్మలు, మతము, ఆచారములు, ధర్మములు, నీతులు ఎట్లు అల్పములు? మీ మతము సర్వోత్కృష్టమైనదని మేము నమ్ముచున్నాము" అని నుడివినపుడు మనపెద్దలు వారిమాట లాలకించుటను నీవు చూడగలవు. ఈ విధముగా వారీదేశమునకు ఘనమగు సేవను జేయగలరు? మీకు మత బోధకై గురువులుగా అరుదెంచిరని భ్రమింపకుము. భౌతికశాస్త్రములయందు వారు మీకు గురువులు. అధ్యాత్మవిద్యయందు మీరు వారికి గురువులు. ఈరీతిగా గురుశిష్యన్యాయము, మతవిద్యయందు భారత దేశమునకును, భౌతికశాస్త్రమునందు మిగిలిన ప్రపంచమునకును ఎల్లకాలము సుస్థిరము కాగలదు. (సశేషము)

మనదృష్టి - మనగమనము

శ్రీ దేవరకొండ నారాయణశాస్త్రి

మనదృష్టియు, మన గమనమును వేని కభిముఖములుగ నున్నవి? ప్రపంచస్థకతిపయానందకణములకు. మనయోజనలు, ప్రయత్నములు, కార్యములు అన్నియు తాత్కాలికానందానుభూతి హేతుకములై యున్నవి. ఆనందమనుభవింపగోరుటయు, ఆ కోరికను ఫలవంతముగ నొనర్చుకొనుటకు యత్నించుటయు మన పుట్టుకతో బుట్టిన గుణములు. మన మీగుణములు గలిగియుండుటలో దోషమేమియు లేదు. కాని, మనము చూపునిలిపియున్న — అనుభవింపయత్నించుచున్న—ఆనందములు చొక్కమైనవి కావని మన ఋషివరేణ్యుల యభిప్రాయము. ఏలయన, అవి తృష్ణావర్ధకములు. తృష్ణ మన సంకటములకన్నిటికిని ప్రధానకారణము. "సంస్పర్శజానందములు దుఃఖయోనులు" అని కదా భగవద్గీతోపనిషత్తుయొక్క మహావాక్యము * 'దుఃఖయోనులు' అనగా 'దుఃఖములకు ఉత్పత్తిస్థానములు' అని యర్థము. వానికి దగిన నామకరణము చేసినాడు భగవంతుడు.

మనవలెనే మన మూలపురుషులగు ఋషులు కూడ ఆనందకాములే. † వారును తొలుత మనచందముననే యీ లోకస్థములైన యానందములనన్నిటిని అనుభవింపదలచి ఘనయత్నములుసలిపి వానిని చాలకాలమనుభవించిరి. కాని, తనివి లభింపలేదు. ఊర్ధ్వలోకములలోని యానందములు తుష్టికరములుగనుండునేమో యనుకొని యాదివ్యలోకములకు బోవుటకు పట్టవలసినమార్గములనుబట్టి యాలోకములకేగి, వానియందలి వివిధానందములను పెక్కుదివ్యసంవత్సరములకాల మనుభవించిరి. కాని వారు తృప్తులు కాకయుండగనె యచ్చటి ప్రభుత్వమువారిచే "మీ పుణ్యము ముగిసినది కనుక పొండిక భూలోకమునకు." అని యాజ్ఞాపింపబడి కర్మభూమియగు ఈ లోకమునకు వచ్చిరి. యథాపూర్వముగ పుణ్యకర్మముల నొనరించి మఱల స్వర్లోకమునకరిగి యచ్చటి దివ్యానందముల ననుభవించుచుండ మఱల అక్కడి యధికారులు "మీ పుణ్యము ముగిసినది కనుక పొండిక భూలోకమునకు" అను

* తత్త్వమసి, అహం బ్రహ్మాస్మి, సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ, నేహ నానాస్తి కించన—ఇత్యాది ఉపనిషద్వాక్యములు మహావాక్యములని వాడుక. మహావాక్యములనగా పొడవైన వాక్యములు అని కాదు గదా అర్థము. మహాభావగర్భితములు కాబట్టి యవి మహావాక్యములని వ్యవహరింపబడుచున్నవి. అటులనే యీ గీతావాక్యార్థమునందలి సత్యముగూడ ఎన్నియోకోట్ల జన్మముల నెత్తిన పిదపనే గోచరించుట. కావున, నిచ్చట మహావాక్యమని ప్రయోగింపబడినది.

† "హైందవ విజ్ఞానుల పలుకులు అనుభవసిద్ధములు" అను సత్యమును స్మరించినచో మహర్షులను గుఱించిన యీ నా యూహ అపోహ గా గనుపడదు. విషయమును సుబోధము గావించుటకై యీ పోకడ అవలంబింపబడినది.

కర్ణకఠోరాజ్ఞను వినిపించిరి. వారు చేయునది లేక మఱల నరలోకమునకు చనుదెంచిరి. తిరుగ అచ్చటికి బోయిరి. తిరుగ ఇచ్చటికి వచ్చిరి. "గతాగతం కామకామా లభన్తే" "ప్రపంచసంబంధమగు ఆనందాపేక్షతో పుణ్యకృత్యముల నాచరించువారికి భూలోకమునకు పుణ్యలోకములకు రాకపోకలు మెండుగ లభించును." అను విషయము వారి కనుభవగోచరమయ్యెను. అపుడు వారు "ఇదేమి గ్రహచారమురా బాబూ!" అనుకొనిరి.

ఈ తిరుగులాట—ఈ చర్వితచర్వణము—ఈ మూడునాళ్ల ముచ్చట—వారికి అసహ్యకరమయ్యెను. మానవ దేవ గంధర్వాది సర్వుల యానందములును తుచ్ఛములై కన్పట్టెను. ‡ సుస్థిరమైన బృహదానందమును వారన్వేషింపబూనిరి. అట్టి యానందమునుగూర్చి వారహోరాత్రములు యోచించుచు, తపించుచు పరితపించుచు నుండగా హఠాత్తుగ నొకనాడు వారికి అక్షయానందసింధువు ప్రత్యక్షమయ్యెను. వారందులో మునిగి తేలిరి. ఆ యానందసుధను ఆస్వాదించి యాస్వాదించి చొక్కిరి. వారి యానందపిపాస యణగెను. తృప్తిప్రదానందము అది యొక్కటియేయని వారు గుర్తించిరి. అప్పుడు వారి ప్రేమ పూర్ణహృదయమున ఒక సంకల్పము జనించెను. అది—ఆనందకాములమై వాంఛాసిద్ధికి మార్గము గానక అంధకారపర్యటనముచేయుచున్న మన కెల్లరకు ఆ పరిపూర్ణానందముయొక్క రుచి చూపవలయుననునది. కాని, ఆయానంద సముద్రపు బాటలో నడకసాగించుటకు ఉండవలసిన ప్రజ్ఞాసహనముల పరిమాణము అత్యధికము. ఓర్పును, తెలివియు తక్కువగాగల మనుష్యుల సంఖ్యయా బహుళము. అందువలన వారికి దమ సంకల్పము వెంటనే నెఱవేఱుట అసంభవమని తోచెను. ఐనను, "ఎప్పటికైనను సర్వులును ధీరులై లబ్ధైతదానందులగుదురుగాక" అని భావించి, అనంతానందరత్నాకరముయొక్క ఉనికిని గూర్చియు, తదుపలబ్ధికి అనుసరింపవలయు మార్గములగూర్చియు దెలుపు కృతులను మనకు ప్రసాదించి చనినారు. ఆ కృతులమొత్తమునకే వేదాంతశాస్త్రము అనిపేరు.

వేదాంతశాస్త్రముయొక్క ముఖ్యోపదేశమిది : మనదృష్టిని, మనగమనమును విశ్వాంతర్గతములైన ఆనందాణువుల దెసనుండిమరల్చి ఆనందార్ణవమువైపునకు ద్రిప్పుటలో మన సమస్తశక్తులను వినియోగింపవలయును.

ఈ యుపదేశమును పాటించుటలో మనము గమనింపవలసిన విషయమియ్యది : విషయా

‡ ముక్తినొందినవారి యానందము శాశ్వతమైనదని ఉపనిషత్తులయొక్కయు, శ్రీ భగవద్గీతయొక్కయు, బ్రహ్మసూత్రములయొక్కయు సిద్ధాంతము. కాని, శ్రీ దయానందసరస్వతీస్వామివారు ఈ సిద్ధాంతము సరియైనది కాదని చెప్పి, ముక్త్యవస్థకు ఒక అవధిని నిర్ణయించి, ముక్తులుకూడ పునర్జన్మము నెత్తవలసియున్నదని సిద్ధాంతీకరించియున్నారు. సత్యార్థప్రకాశికలో నవమ సముల్లాసమునందు. మఱియొక విశేషము, "జీవులు పరబ్రహ్మమును బొందినపిమ్మట వీరనుభవించెడి యానంద మఖండముగాక వారివారి యోగ్యతలనుబట్టి న్యూనాధికముగా నుండును" అనునది ద్వైతసిద్ధాంతాభిప్రాయమని బ్రహ్మశ్రీ వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రులవారు శ్రీరామచంద్రానందసరస్వతీస్వాములవారి గీతావ్యాఖ్యానమునకు వ్రాసిన పీఠికలో దెలిపియున్నారు. కాని, పైన గనుపఱచిన ప్రస్థానత్రయసిద్ధాంతమును, 'మోక్షస్థితిలో అందఱి యానందానుభవమును సమానమే' యను అద్వైతసిద్ధాంతమును ఇచ్చట నిర్దేశింపబడియున్నది.

నందములు త్యజింపదగినవేమైనను వానినన్నిటిని ఒక్కుమ్మడిగా విసర్జించుట క్రమమైన పద్ధతికాదు. ఏలన, అవధరింపుడు, గీతాశాస్త్రాభిప్రాయము ప్రకారము నిద్రవలన పొందబడు ఆనందము తామసికము. తామసికానందము గర్హింపదగినదని మనము నిద్రించుట మానుకొన్నచో క్షయరోగమో అక్షయరోగమో సంభవించును గదా మనకు. ఇట్లే యితరసంఘటనలును ఊహించుకొనదగినవి. ఇట్టిదుఃస్థితికి పాల్పడకుండుటకై శ్రీరామకృష్ణభగవానుడు మనలనిట్లుహెచ్చరించియున్నాడు: "నీవు భక్తుడవుకావలయును, కాని వెఱ్ఱిపుల్లయ్యవు కారాదు." అత్యవసరమైయున్నయిట్టి ప్రాపంచికానందమునేకాక విషయానంద సక్తత మిక్కుటముగా గలవారు అప్పుడప్పుడు ఇతర విషయానందములనుగూడ అనుభవించుట యావశ్యకమని యనుభవజ్ఞులు నిశ్చయించియున్నారు. కాబట్టి, మన మనఃప్రకృతినిబట్టి విషయానందత్యాగమును మెల్లమెల్లగనో త్వరత్వరగనో ఆచరణలో నుంచుకొనవలసియుండును. స్వభావవైవిధ్యోపేతుల మగు మన యనుష్ఠాన సౌలభ్యముకొఱకు సాధనవిధానములు పలురకములుగ ఏర్పరుపబడియున్నను, వాని ననుష్ఠించుటయందును మనకు చిక్కులు పెక్కులు తటస్థించు అవకాశమున్నది. నిర్గర్వులమై పరమేశ్వరుని శరణు పొందుట ఆ చిక్కులలోనుండి బయటబడుటకు సులభోపాయము. "మచ్చిత్తః సర్వదుర్గాణి మత్ప్రసాదాత్ తరిష్యసి" "నాయందుంచబడిన యంతఃకరణముగలవాడవై సకలసంకట పరిస్థితులను దాటిపోగలవు." అని కదా శ్రీకృష్ణదేవుని నుడికారము. సక్రమముగ బ్రయత్నించి సర్వులము ఆ ఘనానందమును బొందుదుము గాత.

మచ్చిత్తా మద్గతప్రాణా బోధయంతః పరస్పరమ్,
కథయంతశ్చ మాం నిత్యం తుష్యంతి చ రమంతి చ.
తేషాం సతతయుక్తానాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకమ్,
దదామి బుద్ధియోగం తం యేన మాముపయాంతి తే.

ఎవరు మనఃప్రాణముల నాకు నివేదించినారో, ఎవరిఇంద్రియములు నాయందు ఉపసంహృతములైనవో వారు, అన్యోన్యము జ్ఞాన, బల, వీర్యాదియుతుడనగు నా కథాప్రసంగ మొనర్చుచు [ఒండొరులు తెలియబఱచుకొనుచు, సంకీర్తనాదిక మొనర్చుచు] సంతోషమును, ఆనందమును బొందుచున్నారు.

ఎవరు నిత్యయుక్తులై ప్రీతిపూర్వకముగ, అన్యవాంఛల పరిత్యజించి, నన్ను భజించుచున్నారో, వారికి నేను తత్త్వవిషయక మగు సమ్యగ్-జ్ఞానమును ప్రసాదించుచున్నాడను; ఈ జ్ఞానమువలన వారు నన్ను (ఆత్మరూపమున) బొందుచున్నారు.

—శ్రీమద్భగవద్గీత, అధ్యా. 10 - శ్లో. 9, 10.

శ్రీ తురీయానంద లేఖావళి

శ్రీహరిశరణమ్

ఆల్మోరా,
26-11-'16

ప్రియ వి—బాబు,

మీరు ఇరువదియవ తారీఖున వ్రాసిన యుత్తరముజూచి చాల సంతసించితిని. మీరు మీ సాంసారిక విషయములందు ఇబ్బంది పడుటను విని నిజముగా నెంతయో దుఃఖించుచున్నాను. ఆ విషయమున నేను మీకెట్లు సాయపడవలయునో నాకు స్ఫురించుటలేదు. సంసారమెట్లు జరుపుకొనవలయునో అట్లుమీరు నడుచుకొనలేక పోవుటవలననే మీకిన్ని కష్టములు కలుగుచున్నవి కాబోలు.

మరి, సాంసారిక విషయములందు దిట్టలైనవారు మాత్రము సుఖముగా నున్నారా యని విచారించినచో అదియు నిజమయినట్లు కనిపించదు. మొత్తముమీద నెవరికినీ సుఖము కలుగుటలేదు. అందువలన శ్రీకృష్ణభగవానుడు 'అనిత్య మసుఖం లోక మిమం ప్రాప్య భజస్వ మాం' అని పార్థున కుపదేశించి యున్నాడు.

ఈ సంసారమున సుఖ మావంతయు లేదు. ఏదో యూహించి యిట్లు చేసినచో సుఖమను భవింపగలమని తలంచుచుందుముగాని, అది పనికివచ్చునదికాదు. ఈ లోకమే సుఖరహితమయినది. కావుననే భగవానుడు 'ఇమం ప్రాప్యభజస్వమాం' అని ఆదేశించియున్నాడు. సుఖమయినను కష్టమయినను సరియే నాభజన చేయుచు కాలముగడుపుము. అనిత్యసంసారము కలకాలముండబోదు. సుఖదుఃఖములు రెండును తొలగును. నా భజనచేయనిచో సమస్తమును వృథాయగును. ఎందులకందువా, అందు సుఖదుఃఖము లావంతమైనను నుండజాలవు. నేనొక్కడనే నిత్యుడను. నాభజనచేసినచో ఆ నిత్యధనమును బడయగలవు. కావున 'భజస్వమాం' మీరదియే చేయుచున్నారు. 'వేదస్తుతి' మత్తు భయంకరమయినది. * అట్లు కానిచో మీ రెట్లు వ్రాయగలరు? మీరు భాగ్యవంతులు. ఇట్టి విషయమున మీకు మత్తుకలిగినది. సంసారమున మత్తుగలుగని వారి సంఖ్య తక్కువ. కాని వేదస్తుతియందు మత్తుకలిగెడివారు అత్యంతము తక్కువయనుట యందు సందియ మావంతయులేదు. కష్టమో సుఖమో ఏదో యొకవిధముగ జరిగిపోవునని వచించితిరే అది నిజమయిన మాట. ఇంక నెన్నాళ్లు సంసారము. ఈ మూన్నాళ్లు ఏదో యొక విధముగా భగవానుని మఱువక తద్గత

* ఈ యుత్తరము ఎవరికి వ్రాయబడినదియో ఆ వ్యక్తి ప్రస్తావకాలమున భాగవతమునందలి 'వేదస్తుతి' యను నంశమును టీకాభాష్య సమేతముగ బఠించుచుండిరి.

ప్రాణులై గడిపివేయుడు. ఇంకేమి కలదు? ఏదో యొకవిధముగా జరిగినచో సరియే. భగవత్కృపవలన నేమియు నిలువదు.

సంసారము మీకొఱకుగాదు. ఎవరికొఱకైననుసరియే దావా వేయువారు వేయవచ్చును. మీరుమాత్రము 'జయగురు, జగదంబ' అని పలుకుచు మిగిలిన దినములుగూడ గడిపి వేయుడు. అట్లు చేయింపుమని భగవానుని ప్రార్థింపవలయును. మీయుత్తరము చూచి నంతనే 'దావా' వేయుడని చెప్పదలంచితిని. కాని పిమ్మట యోచించిచూడగా నివన్నియు మీకొఱకుగాదు, మీరు వేరుధాతువుచే తయారుచేయబడితిరని తెలియవచ్చినది. మీరు సంసారకష్టముల సహించుటయేకాని తక్కిన ఈపాట్లు పడలేరు. మీరేమియు తప్పు చేయలేదు కావున మీకు మానసికదౌర్బల్యముగూడ లేదు. మీరు సరియైన సంసారులు కారు. అట్లయినచో మీరు తప్పక 'దావా' చేయుటకు భయపడియుండరు. మీరు చూచుచున్నారుగదా! అర్థముకొఱకు మానవుడెన్ని పాట్లుపడుచున్నాడో! న్యాయాన్యాయములన్న విషయముగూడ స్పృహకురాదు. ఎట్లో ఒకవిధమున ధనము సంపాదించుటయే వారి నిశ్చయము. కాని మీరో మీకుచెందవలసిన దానిని రాబట్టుకొనునపుడు సైతము పరులకది కష్టము కలిగించునేమోయని తలచి న్యాయమార్గముననైనను దానియందు బలప్రయోగము చేయబూనరు. అందువలననే మిమ్ములను సహజసంసారులని ఎట్లు చెప్పగలను. కావుననే భగవంతునవలంబించి సమస్తమును సహించుకొనుచు జీవయాత్ర గడుపగోరుచున్నాను. 'సహించినవాడే జయించును. సహింపనివాడు నశించును' అన్న శ్రీ రామకృష్ణగురుదేవుని వాక్యము మనస్సున నుంచుకొని సుఖదుఃఖముల పాటింపక దినములు గడుపుచు అనంతకల్యాణమున కధికారులగుదురుగాక!

ఇట్లు,
నా శుభాశీర్వచనములతో,
శ్రీ తురీయానంద

గౌ రి మా

శ్రీ దువ్వూరి రామకృష్ణారావు, బి. ఏ.

స్త్రీలు సహజముగ బృహస్పతివలె బుద్ధిమతులై బుట్టుదురనుట వేదకాలమునుండియు వచ్చుచున్న యార్యోక్తి. గార్గి, సులభ మొదలగు బ్రహ్మవాదినులు, అనసూయామాత, మైత్రేయి, సావిత్రి, అహల్యాబాయివంటి భక్తురాండ్రు, రాణీసంయుక్త, ఝాన్సీ లక్ష్మిబాయివంటి వీరవనితలు భారతావనియం దాదర్శనారీమతల్లులు. కాని, కాలదోషమున మనస్త్రీలను గాపాడుకొను దురవస్థ పట్టి, వారు సహజముగ శక్తిస్వరూపిణులైనను, ప్రస్తుతము వారి జవసత్వములు తగ్గి నిజముగా అబలలు, అసహాయలు, మూఢలు, విద్యావిహీనలునై స్వాతంత్ర్యమును గోల్పోయి, పురుషుని చేజిక్కియున్నారు. వీర్యవంతమగు సత్సంతాన మార్యావర్తమున లోపమగుచున్నది. దుష్కాలము ప్రవేశించినది. ఈ క్లిష్టసమయమున శ్రీ రామకృష్ణపరమహంసదేవులు తిరిగి ప్రాగ్సిద్ధమగు స్త్రీల గౌరవమర్యాదలను, విద్యాబుద్ధులను బునరుద్ధరింప సంకల్పించిరి. ఈ కృషియందు శ్రీ రామకృష్ణుల భక్తురాండ్రగు శ్రీ శారదామాత, జోగీన్‌మా, గౌరిమా, సోదరి నివేదిత మొదలగు నారీమణుల జీవితములు సుప్రసిద్ధములు.

పండ్రెండు సంవత్సరములు సరియగు బ్రహ్మచర్యవ్రత మాచరించినవారు ఓజశ్శక్తిగలవారలై, వారి మేధానాడి వికసింప, బ్రహ్మజ్ఞానసంపన్నులగుదురని పెద్దలమాట, శ్రీ రామకృష్ణుల ప్రబోధము. ఇప్పటికిని, హిందూస్త్రీలచ్చటచ్చట పరాప్రేమభక్తితో పాండురంగవిఠలుని, పూరి జగన్నాథుని పరిణయమాడి చరితార్థమును సాధించుట కానవచ్చుచున్నది. వైష్ణవప్రపత్తియం దాండాళ్ (తాయార్) పరిణయ మిట్టిదియే. శ్రీ రామకృష్ణుల శిష్యురాలగు గౌరిమా యను భక్తకన్నియ జీవిత చారిత్రమునం దీ విషయములు వ్యక్తములగును.

గౌరిమా లేక గౌరీమణి యను గౌర్‌దాసి పూర్వనామము మృడాని. ఈమె జననము 1857-వ సంవత్సర ప్రాంతము. ఈమె తండ్రి హౌరాయొద్ద శిబిపురమునకు జెందిన పార్వతీచరణ ఛట్టోపాధ్యాయుడు. ఈతడు పవిత్ర బ్రాహ్మణకుటుంబమునకు జెందినవాడు. ఆమె తల్లిపేరు గిరిబాలదేవి. ఈమె విద్యావంతురాలు. విజ్ఞానముతో గూడిన స్త్రీ. గిరిబాలదేవి వంగభాషలో కీర్తనలను, సంస్కృతమున శ్లోకములను రచించెను. ఆమెకు ఫార్సీ, ఆంగ్ల భాషలయందు పరిచయము గలదు. సదా ధర్మచింతనతోడి; యాధ్యాత్మికసాధనలో నుండెడిది. ఆమెకు సోదరులు లేనందున తన తల్లియాస్తిని జూచుకొనుచు, మృడానితో గిరిబాలదేవి కలకత్తా యందలి భవాని పురమున నుండెడిది.

విద్యాభ్యాసనమునకై మృడాని బాలికాపాఠశాలకు పంపబడెను. ఆమె తెలివితేటల జూచి యందఱును మృడాని నభిమానముతో జూచువారు. క్రైస్తవ సాంప్రదాయముగల

పాఠశాలయందు విద్యాభ్యాసమునకై చేర్పబడెను. అచ్చట హిందూబాలికలకు స్వమతమునం దభిమాన మడుగంటుచుండుటను గాంచెను. మృడాని యీ విషయమును గ్రహించి, అనేక తోడిబాలికలతో నద్దానిని బ్రతిఘటించుటకై యా పాఠశాలను వదలివైచెను. ఇంత చిన్నటినాటనే, తన స్వతంత్రభావముల నామె కనబరచెను. పాఠశాలకు స్వస్తిచెప్పినను, చండి, గీత, రామాయణ మహాభారతాది గ్రంథములం జదువుచు, సంస్కృత సాహిత్యమున గృషిసల్పుచు, మంచి జ్ఞానమును సంపాదించెను. ఆమె బుద్ధిసూక్ష్మత యెట్టిదన తాను జదివిన పుస్తకములనుండి యనేకఘట్టము లామెకు ముఖస్థముగనుండెడివి.

అమ్మయు, నమ్మమ్మయువలె భక్తిమార్గము నవలంబించి, ధర్మచింతనచేయుచు, బూజలుసేయుచుండుట యామె కానందదాయకముగ నుండెడిది. చండి యామె కులదేవతయైనను, నామె తమాషాగా కృష్ణభక్తురాలాయెను. అప్పటిలో భవానిపురమునకు బృందావనమునుండి వచ్చిన కృష్ణభక్తురాలొకతె యామె యింట కొంతకాలముండుట తటస్థించెను. ఆ భక్తురాలు శ్రీకృష్ణు నారాధించెడిది. ఆమె మృడాని భక్తిని జూచి, యాకర్షింపబడి, తనంతట తాను చిరకాలమునుండి పూజలుసేయుచుండు తన శ్రీకృష్ణుని విగ్రహమును మృడాని కిచ్చెను. ఈ విగ్రహమును గౌరిమా యతిభక్తిప్రేమలతో దన యంతిమకాలమువరకు నారాధించెను.

జ్ఞానోదయమగుచుండుటచే పెండ్లీడువచ్చుసరి కామె చిన్మయునిదక్క (శుద్ధశక్తి) అన్యుని వరియింపనొల్లనని ప్రతిజ్ఞ బూనెను. ఈ సంగతి తెలియక పెద్దలు మృడానికి పరిణయము సేయుటకు సర్వమును సిద్ధపరచిరి. అంత వారందఱకు (చావులేని) అమృతు నొక్కని పరిణయమాడెదనని చెప్పెను. పెద్ద లీమె భావమును దెలిసికొని తలక్రిందులైరి. బలవంతమున నామెకు వివాహముసేయ ప్రయత్నము జరిపిరి. కాని పెండ్లిదినమున ఇంటినుండి ఆమె పారిపోయెను. ఒకటి రెండు దినములలో నామెను వెదకి, తిరిగి యింటికి తోడ్కొనివచ్చిరి. తిరిగి వివాహప్రయత్నములు జరుగుచుండెను. తిరిగి యామె పారిపోయెను గాని వీలుచిక్కలేదు. ఆమె తన యాధ్యాత్మిక జీవితమును గృహస్థాశ్రమమునకు సరిపుచ్చుకొనుట కష్టముగ నుండెను. ఆమెకు వైరాగ్యము మిక్కిలి ప్రబలియుండెను. ఇంతలో నామె బంధువులను మరపించి, జాడతెలియకుండగ గృహమునుండి తప్పించుకొని పారిపోయెను. ఆ యుక్తవయస్కరాలగు నా బాల త్యాగశీలముచే ప్రేరేపింపబడి, దేవుడే తనకు తోడు, దిక్కుగనుండు నా యగోచరాంతరములోనికి దుమికినది. ఈ సాహసకృత్యము నెవ్వరైన బూర్తిగ యోజించినచో నామె కీశ్వరుడిచ్చిన ధైర్యస్థైర్యములకు విస్మయపడవలసినదే!

ఇట్లామె ప్రపంచమునబడి, యనేక పుణ్యక్షేత్రములను సేవించి హరిద్వారము చేరెను. తాను త్యాగిని ననుకొనుచు గాషాయాంబరముల ధరించెను. హిమాలయమునందలి కేదారము, బదరీనారాయణము దర్శించెను. ఆమె జీవితమును దలంచుకొనిన నొడలు గగుర్పొడచును. అనేక కష్టములను బ్రతిఘటించి, వానికి క్రమశః అలవాటుపడెను. తనసౌందర్య మాకర్షణీయముగ నుండకుండుటకై యామె శిరోజములను కత్తిరించుకొనెను. సమయాసమయముల శరీరమునకు మట్టిని, భస్మమును పూసి

కొనియెడిది. సన్యాసినీవేషమున నుండెడిది. భక్తి, వైరాగ్యము లామెయందు చూడ నత్యద్భుతములై విరాజిల్లెను.

పూరీజగన్నాథమున నుండ శ్రీరామకృష్ణులకు అత్యంతభక్తుడగు బలరామ్‌బోసుతో నామెకు పరిచయమైనది. శ్రీవారినిగూర్చి బలరామునివలన ఆమె విని, వెంటనే దక్షిణేశ్వరమున కేగి, శ్రీ రామకృష్ణులను జూచియు జూడకయే తన మొదటిచూపుననే శ్రీ రామకృష్ణులను గౌరాంగుని యవతారమూర్తిగ గ్రహించెను. గురుదేవుల జీవితమును, వారి బోధామృతమును ఆమె నాకర్షింపగా ఆమె వారి దాసురాలయ్యెను (గౌర్‌దాసి). ఆమె శ్రీ రామకృష్ణుల దర్శించునప్పుడు నరేంద్రులు (స్వామిజి), కాళీ పిన్నవయస్కులరు. ఇంకను శ్రీ రామకృష్ణులచెంత శిష్యులంతగ జేరలేదు. నాటి నుండియు, నామె దక్షిణేశ్వరమున గలకత్తాయందు నివసించుచుండెను. ఆమె శారదామాతతో నహబత్‌నందుండి, గురుదేవులకు మంచి పరిచర్యసేయ మొదలిడెను. శారదాదేవి, సహజమగు సిగ్గుచే బయటకు రాకుండెను. కాని గౌరిమా ధైర్యముగలది, సామర్థ్యముగలదియు, విద్యావతియు గాన, శారదామాత కామె గొప్ప యండగ నుండెను. శ్రీ రామకృష్ణుల యాదేశము ననుసరించి, గౌరిమా 1882–వ సంవత్సరము నుండియు స్త్రీ పురుషులతో నభేదముగ, భక్తిమై మెలగుచు, స్త్రీలకు భక్తిప్రబోధమును జేయుచు, వారికై తనజీవితమును ధారవోసిన ధన్యజీవి.

ఒకనాడామె శ్రీ గౌరాంగునియందు తటచుగ ప్రత్యక్షమగు దివ్యభావతరంగముల నోలలాడు ననుభవమునకై వాంఛించెను. ఆమె తన మనోరథము నెవరికిని వెలిబుచ్చకున్నను, ఆ కోర్కె యత్యద్భుతముగ నీడేరెను. ఒకనాటి యుదయమున భక్తులనేకులు దక్షిణేశ్వరము చేరిరి. గురుదేవులకు వంటచేసి, గౌరిమా పళ్లెముతో భోజనము పట్టుకొని, శ్రీవారి గదిలోనికి వచ్చెను. కేదార్‌నాథ్ ఛట్టోపాధ్యాయుడుగూడ ఆ సమయమున నచ్చటనే యుండెను. గురుదేవు లాతనికి గౌరిమా ను పరిచయముజేసిరి. కేదారనాథ్ గౌరిమావంటి విశ్వాసముగల భక్తుడే. అంత వారుభయులు నొకరి నొకరు జూచుకొనుచు నిలువబడ, నిర్వరకంట నశ్రువులు రాలజొచ్చెను. గురుదేవు లాహారమును ముట్టిరో ముట్టనే లేదో, వీరి భావముల జూచి, తన కంచమువద్దనుండి లేచి నిలువబడిరి. భక్తులందరు దగ్గర జేరిరి. అంత భక్తులందరియందు నా దివ్యభావమే పులకరింప, వారు దానిలో నిమగ్నులై ప్రపంచమును, దమ్మును మరచి తన్మయులైరి. కొందరు నవ్వుచు, గొంద జేడ్చుచు, గొందరు పాడుచు, గొందరు నృత్యముసేయుచు ఆనందాబ్ధి నోలలాడిరి. కొందఱి శరీరములు కంపించెను. కొందఱు క్రిందబడి దొరలుచు, శరీరస్మృతిని దప్పియుండిరి. ఇదంతయు కనురెప్పపాటుకాలములో జరిగిపోయినది. ఎవరు నిట్లగు ననుకొనలేదు. ఇటుల దివ్యభావోన్మత్తులై కొంతసేపగుసరికి, రామకృష్ణులు వారలందఱను స్పృశించి, యథాస్థితికి దెచ్చిరి. మనసున అనుకొనకుండగనే, గౌరిమా రామకృష్ణుల కృపచే చైతన్యలీలాతరంగముల నోలలాడి, శ్రీ రామకృష్ణులయందు ప్రత్యక్షముగ తన గౌరాంగుని జవిచూచెను.

శ్రీ రామకృష్ణుల నిర్యాణసమయమున, గౌరిమా బృందావనమున గాఢమగు నాధ్యాత్మిక సాధన చేయుచుండెను. చివరిదశలో గురు

దేవులు గౌరిమా ఏది యని యడిగిరి. ఈ వార్త గౌరిమా వినగనే చాల దుఃఖపడినది. శారదామాత కమ్మరిపుష్కరమున నుండ, నామె ప్రజల గుసగుసలను విని సహింపలేక భర్తృవియోగమగుటచే దనచేతిగాజులను దీసి వేయుటయా, మానుటయా యని శంకించు చుండెను. ఈ సమయమున శ్రీ రామకృష్ణులు శారదామాతకు దర్శనమిచ్చి, యా విషయ మును 'నీదర్శనార్థమై వచ్చుచున్న గౌరిమా వలన దెలిసికొనుము. నా గౌరినుండియే వైష్ణవ తంత్రములగూర్చియు గ్రహింపు'మనిరి. నాటి మధ్యాహ్న మాకస్మికముగ గౌరిమా శారదా మాతృదర్శనమునకై వచ్చెను. ఈ విషయము లను శారదామాత గౌరిమాతో యోజింప ఆమె యాడుదానికి (మృణ్మయుడగు భర్త భర్తగాక) ఆ చిన్మయుడే (శుద్ధశక్తి) భర్తయని శారదాదేవికి దెలియజెప్పెను. గౌరి ఆ చిన్మ యునే కార్యకారణభావమున భక్తిపరతను ప్రేమించి ధన్యత్వమును పొందెను. అంత రెండు మూడు సంవత్సరములయిన పిమ్మట, గౌరిమా తిరిగి తపస్సునకై హిమాచల ప్రదేశ ముల పర్యటించెను. ఆమె హిమాచల ప్రదేశము, బృందావనము, జగన్నాథము, పూరి, నవద్వీపము—వీనిని తపోనుకూలప్రదేశము లుగా భావించెడిది.

శ్రీ శారదాదేవియెడల గౌరిమాకు గల గాఢప్రేమయు, నపారమగు భక్తిగౌరవము లోకపర్యాయ మామె దుర్గాపూజసేయుతరి ప్రకటితములైనవి. దుర్గ నారాధించు దినము లన్నిటియందు శ్రీ శారదామాతయుకూడ నుండెడిది. ఆమె సమక్షమున గౌరిమా చండి (సప్తశతి) పారాయణము చేసెడిది. ఆఖరు దినమున నామె శారదామాతను నూటయెని మిది యెఱ్ఱకమలములతో నర్చనచేసి, "తల్లీ! నీవు ప్రత్యక్షముగనున్న చండివి. నీ సమక్ష మున చండీస్తోత్రమును పారాయణముజేసితిని. ఈ యుద్ధగ్రంథ పారాయణమును జేయుచుండు వ్రతము నాకీ దినముతో బరిసమాప్తమైనది. ఇక దుర్గాపూజ సమయమున నా పారాయ ణము నాకు తప్పనిసరిగాదు. నీ యిచ్ఛనుబట్టి నిర్ణయింపబడు"నని తెలిపెను.

(సశేషము)

సంఘవార్తలు

దుర్గాపూజా మహోత్సవములు

ఈ సంవత్సరము చెన్నపురి శ్రీరామకృష్ణ మఠమున 24-9-'52 మొదలు 29-9-'52 వఱకు దుర్గాపూజ జరుపబడెను. భక్తులనేకులు ఈ పూజయందు పాల్గొని దేవీప్రసాదమునకు పాత్రులయిరి. 24-వ తేదీ బుధవారము సాయంత్రము బోధనపూజ ప్రారంభింపబడినది. 25-వ తేదీ ఉదయమున కల్పారంభము, చండీ పఠనమును సాయంత్రము ఆమంత్రణము, అభి భాషణమును జరుపబడినవి. 26 ఉదయమున సప్తమీ పూజానంతరము సాయంత్రము చండీనిగూర్చి శ్రీ శ్రీరామమూర్తిశాస్త్రిగారు తమిళమున నుపన్యసించిరి. 27 న మహాష్టమీ కుమారీపూజలు జరుపబడినవి. నాటి మధ్యాహ్నము సుమారు 2000 భక్తులకు ప్రసాద

వినియోగము చేయబడినది. ఆసాయంత్రము శ్రీ యతీశ్వరానందస్వాములవారుపన్యసించిరి.

28 న మహానవమీపూజ జరుపబడినది. మధ్యాహ్నము సుమారు 2000 భక్తులకును 3000 దరిద్రనారాయణులకును ప్రసాదము పెట్టబడెను.

నాటిసాయంత్రము సభకు చెన్నరాష్ట్ర దేవాలయ మత సంస్థల శాఖా మంత్రిగారగు పూజ్య శ్రీ కెత్తె వేంకటస్వామినాయుడుగారు విజయంచేసినారు. దుర్గా పూజోత్సవ నిర్వాహకులు శ్రీ మంత్రిగారిని అధ్యక్షపీఠ మలంకరింపఁజేసిరి. అధ్యక్షుల తొలిపలుకుల సారము—

"తలవని తలంపుగ వచ్చిన నాకు నేఁటి యీ యుత్సవానుభవము ఎదురుచూడని యానందము. మన దేశమున మనము కొనియాడు పండుగలు ఎన్నో ఉన్నవి. అన్నిటి లోను నవరాత్ర్యుత్సవములు గొప్పవి. ఇప్పుడు దేశమున ఏ వైపు చూచినను ప్రజల భక్త్యాసందోజ్జృంభణము కన్నుల కఱవు తీర్చుచుండును. దేవాలయ మత సంస్థలకై ప్రత్యేకముగ ఒక శాఖ యుండుట చెన్న రాష్ట్రీ ప్రభుత్వము యొక్క విశిష్ట లక్షణము. ప్రస్తుతము మన ప్రధాన మంత్రి [శ్రీ రాజాజీ] గారు తఱచు దైవమును ప్రమాణీకరించుకొనుచుందురు. దానిని ప్రతిపక్షులు గేలి సేయుచుందురు. కాని ఆ పరిహాసము అవిచారితము. ఆస్తిక్యము అడుగంటి విప్లవములు పోటెక్కిన యీ కాలమున ప్రజలలో ఆ యాస్తిక్యమును మఱల లేపి దానినే వారి కొక మైక్య బంధముగ అమర్చుట ప్రభుత్వమువారి కర్తవ్యమై యున్నది. దానిని మేము ఎంత వఱకు సాధింపఁగల్గుదుమో అంత వఱకు మన రాజ్యాంగము లోని మా శాఖ కృతార్థ మగును. ఆస్తిక్యమును ఐకమత్యమును సాధించు నుద్యమమును శ్రీ రామకృష్ణసంస్థవారు చిర కాలముగ సాగించుచున్నారు. వారికి నా యభినందనములు. వారి యుద్యమము అఖండ సిద్ధి గాంచుత మని నా యాశంస."

'మాతృపూజ'ను గుఱించి శ్రీ యతీశ్వరానంద స్వాముల వా రొసంగిన యుపన్యాస సారము—

"మాతకు నా జోహారులు. హిందువులలో 'మాతృపూజ'కు గల ప్రాధాన్యము అనిర్వాచ్యము. బ్రహ్మము నిర్గుణ మైనను విశ్వ వ్యాపారోన్ముఖ మైనప్పుడు ఆ బ్రహ్మమే పరాశక్తిగా కాళీ దుర్గాది నామ రూపముల నొందు చున్నది. బ్రహ్మమును స్వామిగా మిత్రునిగా బిడ్డగా గురువుగా తల్లిగా తండ్రిగా కాంతునిగా కాంతగా ఇంకను ఉత్తానుత్తమములయిన బహు విధములలో ఉపాసింపవచ్చును. అందు మాతృభావన చేసి యుపాసించు క్రమము ప్రపంచమున పెక్కు దేశములలో వాడుకలో నుండినది. కాని క్రైస్తవ మహమ్మదీయ మతములు పుట్టువంది పాశ్చాత్య దేశములను వశపఱచుకొన్నంతనే ఆ యా దేశములలో ఆ నూత్న మతములచే ఈ మాతృపాసనము నాశ మొందినది. వేయి మాట లేల? స్త్రీని 'తల్లి' యనుట గొప్ప పొగడ్తగా మనము భావింతుము కదా. పాశ్చాత్యులు స్త్రీని తల్లి యనుట ఇంచు మించు తిట్టినట్లే యని తలంతురు. క్రైస్తవ మత మందు మేరీ కన్యను పూజించు నాచార మున్నను ఆమెకు వా రొసంగిన స్థానము అప్రధానమే. మహమ్మదీయులును ఫతిమాబీబీకి గౌరవ స్థాన మిత్తురే కాని అగ్ర స్థాన మొసంగరు. పరబ్రహ్మమును మాతృరూపమున భావించి మాతృ స్థానమును

పరాత్పరమని కొనియాడు సంప్రదాయము భారతీయులలో మాత్రము అనాదికాలము నుండి అవిచ్ఛిన్నముగ సాగుచున్నది. యాజ్ఞవల్క్యాలవారును మఱికొందఱును ఆ సంప్రదాయమునకు లక్ష్య లక్షణముల జూపియున్నారు. తండ్రి పదవి కంటెఁ గూడ పై వడినది మాతృ స్థానము. వాత్సల్యమే మాతృశీలము. వాత్సల్య మనఁగా ఆశ్రితుల దోషములను నిగ్రహమునకు గాక అనుగ్రహమునకే హేతువులుగాఁ జేసికొను ప్రకృతి. కఠోపనిషత్తు, శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తు, శ్రీమద్రామాయణ మహాభారతములు దేవీమాహాత్మ్యమును ఉద్ఘోషించు చున్నవి. అనేక సంవత్సరములు అనేక సాధనలు చేసి పరబ్రహ్మమును మాతృరూపమున సాక్షాత్కరించుకొన్నవారు శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస గురుమహారాజులవారు. విశ్వము నంతటిని మాతృమయముగఁ గన్నవారు వారు. కావున పత్ని యగు శ్రీ శారదా దేవియందు సైతము ఆయన ఆ దివ్య మాతృస్వరూపమునే పొడగాంచినారు. ఆమెకు బిడ్డలు పుట్టుదురా అని బంధువులు నిరాశచే ఖిన్నులైరఁట. అప్పుడు శ్రీ శ్రీ రామకృష్ణులవారు "ఆమె కతిపయ శిశు మాత కానేఱదు. విశ్వమాత కాఁగల" దని సెల విచ్చిరఁట. పుణ్యమాత శ్రీ శారదా దేవి యొసంగిన చరమ సందేశ మే మనఁగా "బిడ్డలారా, ఒరుల తప్పులను తడవుట మానుఁడు. మీ యం దొక్కొక్కఁడును తన యందలి తప్పులను గుర్తించి దిద్దుకొన్నచో మీరు పవిత్రు లగుదురు" అని—వైరాగ్య సిద్ధి నొందిన వానికి దేవీ ప్రసాదము తప్ప దని శ్రీ వివేకానందస్వాములవారును ఆనతిచ్చి యున్నారు. మనము ఒక్కొక్కరమును మనలో విలీనమై యున్న విశ్వమాతను ఏ నాఁడు సాధనా సంపత్తిచే సాక్షాత్కరించుకొనఁగలమో ఆ నాఁడు విశ్వైకమత్యము సాధ్య మగును. విశ్వము సుఖైక నిలయ మగును. ఈ మాతృ పూజను శ్రీ రామకృష్ణసంస్థవారమైన మేము యథాశక్తి జరుపుచున్నాము."

సభాధ్యక్షు లైన శ్రీ వేంకటస్వామి నాయుడుగారి మఱి పలుకులు—"మాతృభావమును గుఱించి శ్రీ యతీశ్వరానందస్వాములవారు దివ్యముగ ఉపన్యసించిరి. వైష్ణవాగమములు కూడ దేవిపురుషకారభూత యనియు ఆమె ప్రభావము నిరతిశయ మనియు చాటుచున్నవి. శ్రీమద్రామాయణములోని కాకాసుర వృత్తాంతము కూడ సీతాదేవియొక్క యీ వైభవమునే ప్రతిపాదించు చున్నది. మనోహరాద్భుతముగ శ్రీ స్వాములవారు ఉపన్యసించిన విషయములం గూర్చి ఇంతకన్న విస్తరించి నేను చెప్పఁబూనుట అనుచితమును అనావశ్యకమును."

29 న విజయదశమీపూజలు జరుపబడినవి. మధ్యాహ్నము 3-30 గంటలకు విసర్జనోత్సవము మేళతాళములతో జరిగినది. దేవీ విగ్రహమును సముద్రమున విసర్జింపబడినది. సాయంత్రము 7-30 ఘంటలకు విజయ సమ్మేళనము జరుపబడినది.

శ్రీ గురుదేవుఁడు శ్రీ మాతృదేవిని ఎట్లు పిలుచుచుండెను?

శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునం, బి. ఏ.

మదరాసు శ్రీ రామకృష్ణ మఠమువారిచే 1940 వ సం॥న ప్రకటింపఁబడిన శ్రీ మాతృదేవి ఆంగ్లజీవితపు 8 వ అధ్యాయమున ఈక్రింది సంఘటనము ఉదాహరింపఁబడియున్నది:

"మాతృదేవి ఒకనాఁడు శ్రీగురుదేవునికిభోజనము పెట్టుటకై ఆయన గదిలోనికి ప్రవేశించెను. వచ్చినది తన అన్నకొమార్తె లక్ష్మి యనుకొని ఆయన 'తలుపు మూయు'మని కొంచెము పరాకుగా చెప్పెను. ఆచెప్పుటలో చిన్నలయెడలను, అల్పులయెడలను, వాడు 'తుయి' (నీవు) అను మాటను ఉపయోగించెను. కాని, వచ్చినది శ్రీ మాతృదేవి అని తెలియుటతోడనే ఆయన మిక్కిలి కలవరముతో 'ఏమీ, నీవా! లక్ష్మి యనుకొంటిని. క్షమింపుము'' అనెను. 'ఇందు తప్పేమి? లక్ష్మిని పిలిచినట్లు నన్నేల పిలువకూడదు?' అని యామె చెప్పెను గాని, ఆయన తృప్తినొందలేదు. మఱునాఁటి యుదయము ఆమె నివసించు వాద్యమండపమునకు పోయి 'నీతో అట్లు అమర్యాదగా మాటాడితినన్న పశ్చాత్తాపముచే రాత్రి నాకు నిద్ర పట్టలేదు' అని చెప్పెను.''

ఇందు మాతృదేవితో మాటాడినప్పుడు శ్రీ గురుదేవుఁడు ఉపయోగించిన బెంగాలీ మాట వ్రాయఁబడలేదు. విచారింపఁగా అది ''తుమి'' అనియు, అదికూడ ''తుయి''వలె ఏకవచనవాచకమేకాని నీచతార్థకముకాక సమానతార్థకమనియు, ''తుయి''కి సరియగు తెనుఁగుపదము లేదనియు, తెలిసినది.

ఇంగ్లీషులో ఈ రెండుపదములకును ''you'' అనియే వాడఁబడినను, తెనుఁగున నెట్లో భేదమును సూచించుట ఆవశ్యకమేయగుటచే కాఁబోలును మద్రాసు మఠమువారి శ్రీ శారదాదేవిచరిత్రము'' లో ''తుయి''కి ''ఏమే'' అనియు, ''తుమి''కి ''అమ్మా'' అనియు ప్రయోగింపఁబడినది (2 వ కూర్పు, 79 వ పుట). ఈ ''అమ్మా'' ప్రయోగము ''వివేకానందజీవిత చరిత్రము'' లో కూడ చేయఁబడి మిక్కిలి వ్యాప్తిలోనికి తేఁబడినది (6 వ కూర్పు, 51 వ పుట)'

''ఏమే'' అని కొమార్తను పిలుచుట ఆంధ్రదేశములో కొన్నిప్రాంతములలో ఆచారవిరుద్ధమైనను, భేదసూచనార్థము అంగీకరింపవచ్చును. కాని ''అమ్మా''అనునదిమాత్రము అపచారప్రాయమగు దోషము. ''The Gospel of Sri Ramakrishna'' by M అనుప్రమాణగ్రంథములో ''Advice to Ishan'' అను 31 వ అధ్యాయమున శ్రీగురుదేవుఁడే తాను భార్యను ''అమ్మా'' అని పిలువఁజాలఁడని విస్పష్టముగా చెప్పియున్నాఁడు. కావున ఈ గ్రంథముల పునర్ముద్రణకాలమున ఈ తప్పు సవరించుట చాల ముఖ్యము

వంగదేశమున భార్యాభర్తలు ''తుమి'' అనియే మాటలాడుకొందురఁట. బహువచన ప్రయోగము దూరతాసూచకమని వారి యభిప్రాయము. నే నిటీవల రచించిన ''శ్రీరామకృష్ణలీలామృతము'' (2 వ కూర్పు) లో ''అమ్మా'' అని వాడకపోవుట పొరపాటని పాఠకలోకము భ్రమపడకుండుటకై ఇది వ్రాసితిని. ఆగ్రంథమున శ్రీ గురుదేవునిచేత ఏకవచనప్రయోగమును, శ్రీమాతృదేవిచేత బహువచనప్రయోగమును, చేయించితిని. భార్య భర్తతో ''నీవు'' అని(229, 312పు) మాటాడుటమన దేశపుపాఠకులకు కటువుగా నుండును గనుక అట్లు చేసితిని.

ఇతరులతోడి సంభాషణలలో శ్రీ గురుదేవుఁ డెప్పుడెప్పుడు ఏవచనము వాడెనో మన మెఱుఁగుట అనావశ్యకము. అసాధ్యమును.

శ్రీ రామకృష్ణమఠ ప్రచురణములు

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము (సంగ్రహ జీవితసహితము)

540 పుటలు సర్వాంగ సుందరమగు చతుర్థ ముద్రణము వెల రూ. 3-4-0

శ్రీ మద్భగవద్గీత

480 పుటలు శ్రీధరీయ టీకాసార ప్రతిపద టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ సహితము రూ. 3-0-0

శ్రీ వివేకానంద జీవిత చరిత్ర

432 పుటలు పండిత పామర రంజకమైన శైలి. అందమగు 6-వ కూర్పు రూ. 3-0-0

శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర

256 పుటలు ఇంటింటను ఉండతగిన దివ్యగ్రంథము. ముద్దులొలుకు రెండవ కూర్పు వెల రూ. 1-12-0

శ్రీ నాగమహాశయుని జీవిత చరిత్ర

186 పుటలు (ఆదర్శప్రాయుడగు గృహస్థుని జీవితము) వెల రూ. 1-4-0

శారదా ప్రసంగములు ...	2	8	0	గురూపదేశములు ...				0	8	0
ప్రబోధరత్నాకరము ...	2	4	0	నాసంస్కరణ యుద్ధవిధానము ...				0	6	0
రాజయోగము ...	2	4	0	నా గురుదేవుడు ...				0	6	0
కర్మయోగము	1	8	0	శ్రీ పరమహంస జీవిత సంగ్రహము				0	4	0
భక్తియోగము ...	1	4	0	నవీన భారతదేశము ...				0	4	0
వివేకానందలేఖావళి (మొదటి భాగము)	1	8	0	ముక్తిమార్గము ...				0	8	0
వివేకానందలేఖావళి (రెండవ భాగము)	1	8	0	సర్వం విష్ణుమయం జగత్ (తెలుగు)				0	8	0
అనుష్ఠాన వేదాంతము ...	1	4	0	శ్రీ రామనామ సంకీర్తనము ...				0	1	0
వివేక సూర్యోదయము ...	1	0	0	యతిగీతము (పద్యకావ్యము) ...				0	1	0
శ్రీ పరమహంస నీతికథా రత్నములు	0	12	0	నా మతము	0	0	6	డజను 0	5	0
భక్తిమార్గము ...	0	8	0	సింహగర్జన	0	0	6	డజను 0	5	0
చికాగో నగరోపన్యాసములు ...	0	8	0							

ఇవియేకాక

సంస్కృత, ఆంగ్ల, ద్రావిడ, హిందీ, కన్నడ గ్రంథములును

వేదాంతకేసరి (ఆంగ్లము) శ్రీ రామకృష్ణ విజయము (తమిళము)

అను మాస పత్రికలును మావద్ద దొరకును

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస, శ్రీ శారదాదేవి, శ్రీ వివేకానందస్వామి

మున్నగువారి ఛాయాచిత్రములును మావద్ద దొరకును

ఇట్లు వ్రాయుడు:

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, చెన్నపురి.

సంపాదకులు: శ్రీ ఋతజానందస్వామి; శ్రీ వెదురుమూడి వేంకటకృష్ణరావు
శ్రీ కే. ఎస్. ఎస్. రాజన్ గారిచే ది జ్యూపిటరు ప్రెస్సు లిమిటెడ్ (జి. టి. మద్రాసు) న ముద్రింపబడి,
శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది. 20-10-52.